

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ

J. M. P. M.
Γ. Μ. Σ.
20/10/12

17 Οκτωβρίου 2012

Κύριο Ανδρέα Ι. Φιλίππου,
Πρόεδρο,
Cyprus Popular Bank Public Co Limited
Λευκωσία

ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΗ

Αξιότιμε κύριε Φιλίππου,

Θέμα: Ευρήματα ειδικού ελέγχου αναφορικά με τις διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων κεφαλαίου

Αναφέρομαι στον πρόσφατο ειδικό έλεγχο που διεξήχθη στην τράπεζά σας από λειτουργούς της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου (ΚΤΚ) με σκοπό την εξέταση των διαδικασιών και πρακτικών προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων κεφαλαίου τα οποία έκδωσε η τράπεζά σας.

Σχετικά, τίθεται υπόψη σας η έκθεση του ειδικού ελέγχου που διενήργησε η ΚΤΚ από τα ευρήματα της οποίας διαφαίνεται, εκ πρώτης όψεως, ότι η Cyprus Popular Bank Public Co Limited έχει εμπλακεί σε διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων κεφαλαίου που έκδωσε κατά τα έτη 2008, 2009, 2010 και 2011 οι οποίες συνίστανται στην παροχή της επενδυτικής υπηρεσίας της επενδυτικής συμβουλής, χωρίς να έχουν τηρηθεί οι πρόνοιες του περί Επενδυτικών Υπηρεσιών και Δραστηριοτήτων Νόμου («Νόμος») και της Οδηγίας που έκδωσε η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου για την «Επαγγελματική Συμπεριφορά των Τραπεζών κατά την Παροχή Επενδυτικών ή Παρεπόμενων Υπηρεσιών και κατά τη Άσκηση Επενδυτικών Δραστηριοτήτων» («Οδηγία»). Συναφώς, η τράπεζά σας εκ πρώτης όψεως, παρέλειψε να συμμορφωθεί με τα άρθρα 18(2)(α), 36(1)(α),(β) και (γ) και 52(1) του Νόμου και τα άρθρα 6, 10 και 14 της Οδηγίας.

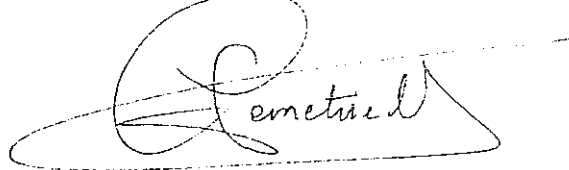
Η ΚΤΚ, ως η αρμόδια Εποπτική Αρχή για τις τράπεζες, δύναται να λάβει τα αναφερόμενα στα άρθρα 30, 42(3) και 57 του Νόμου μέτρα σε περίπτωση που τράπεζα παραλείπει να συμμορφωθεί με τις διατάξεις του Νόμου και της Οδηγίας της ΚΤΚ που εκδόθηκε βάσει του Νόμου.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Προτού ληφθεί οποιαδήποτε απόφαση, καλείστε, μέχρι τις 26 Οκτωβρίου 2012, να υποβάλετε, εάν επιθυμείτε, γραπτώς οποιαδήποτε σχόλια και εξηγήσεις επί των ευρημάτων της επισυναπτόμενης έκθεσης. Σε περίπτωση που δεν ληφθεί η απάντησή σας εντός του πιο πάνω τεθέντος χρονικού ορίου, η ΚΤΚ θα προχωρήσει στη λήψη απόφασης στη βάση των διαθέσιμων στοιχείων και πληροφοριών που έχει στην κατοχή της.

Με εκτίμηση

Πανίκος Δημητριάδης

- Κοιν.: 1. κ. Τάκης Φειδία
Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
2. κ. Πανίκος Ηρακλέους
Εσωτερικός Ελεγκτής Συγκροτήματος
3. κ. Στέλιος Κωνσταντίνου
PricewaterhouseCoopers Ltd

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Έκθεση ειδικού ελέγχου της Λαϊκής Κυπριακής Τράπεζας

1. ΣΚΟΠΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ

Κατά το 2008, 2009 και 2010 η Λαϊκή Κυπριακή Τράπεζα είχε προβεί σε εκδόσεις αξιογράφων κεφαλαίου αόριστου διάρκειας και το 2011 σε έκδοση αξιογράφων αόριστου διάρκειας και μετατρέψιμων σε μετοχές (ΜΑΕΚ), με σκοπό την ενίσχυση των πρωτοβάθμιων κεφαλαίων της. Με ανακοίνωση της στις 21 Ιουνίου 2012, η Λαϊκή Κυπριακή Τράπεζα ενημέρωσε τους κάτοχους των αξιογράφων ότι για τις τριμηνίες που ακολουθούν η καταβολή των τόκων στις εκδόσεις αξιογράφων διέπεται από τους όρους του Διατάγματος του Υπουργού Οικονομικών περί της Αναδοχής των Δικαιωμάτων Προτίμησης της Cyprus Popular Bank Public Co Ltd, που εκδόθηκε βάσει του περί Διαχείρισης Χρηματοοικονομικών Κρίσεων Νόμου στις 18 Μαΐου 2012, το οποίο απαγορεύει την πληρωμή οποιουδήποτε τόκου σε αξιόγραφα που δεν είναι συμβατά με τις απαιτήσεις της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου. Ως εκ τούτου, η καταβολή τόκου κατά τις 30 Ιουνίου 2012 ήταν η τελευταία για το χρονικό διάστημα που θα είναι σε ισχύ το Διάταγμα. Επιπρόσθετα, η τράπεζα ανακοίνωσε ότι προβαίνει σε Υποχρεωτική Ακύρωση Πληρωμής Τόκου για τα ΜΑΕΚ του 2011, με βάση τις πρόνοιες του Ενημερωτικού του Δελτίου, η οποία είναι οριστική και δεν θα είναι πλέον πληρωτέα από την τράπεζα.

Μετά την πιο πάνω ανακοίνωση της τράπεζας, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (ΚΤΚ) έγινε δέκτης εκατοντάδων γραπτών και προφορικών καταγγελιών από κατόχους αξιογράφων για χρησιμοποίηση αθέμιτων πρακτικών ή/και παραπλάνησης τους από την τράπεζα, με στόχο την προώθηση πώλησης τους σε πρόσωπα που δεν κατείχαν τις απαραίτητες γνώσεις για να αξιολογήσουν τους συνεπαγόμενους κινδύνους.

Βάσει των αρμοδιοτήτων και εξουσιών που παρέχονται στην ΚΤΚ από τον περί Επενδυτικών Υπηρεσιών και Δραστηριοτήτων και Ρυθμιζόμενων Αγορών Νόμο του 2007 ('ο Νόμος'), το Τμήμα Εποπτείας & Ρύθμισης Τραπεζικών Εργασιών της ΚΤΚ ζήτησε την παροχή πληροφοριών και στοιχείων από την τράπεζα και διεξήγαγε επιτόπια επιθεώρηση σε αυτή, για σκοπούς εξέτασης των διαδικασιών και πρακτικών που εφαρμόζε κατά την προώθηση της διάθεσης αξιογράφων κεφαλαίου, ούτως ώστε να εξακριβωθεί ο βαθμός συμμόρφωσης της με τις διατάξεις του Νόμου και της Οδηγίας που η ΚΤΚ έχει εκδώσει στις 20 Δεκεμβρίου 2007 δυνάμει του εν λόγω Νόμου για την 'Επαγγελματική Συμπεριφορά των Τραπεζών κατά την Παροχή Επενδυτικών ή Παρεπόμενων Υπηρεσιών και κατά τη Άσκηση Επενδυτικών Δραστηριοτήτων' ('η Οδηγία').

Στόχος του ελέγχου ήταν να εξεταστεί κατά πόσο η τράπεζα παρείχε την επενδυτική υπηρεσία της

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

επενδυτικής συμβουλής κατά την προώθηση της διάθεσης των αξιογράφων που έκδωσε η ίδια και, σε περίπτωση διαπίστωσης τέτοιου γεγονότος, το βαθμό συμμόρφωσης της κατά την άσκηση της εν λόγω δραστηριότητας με τις πρόνοιες του Νόμου και της Οδηγίας της ΚΤΚ.

Τα αξιόγραφα κεφαλαίου θεωρούνται πολύπλοκα χρηματοοικονομικά μέσα, λόγω των χαρακτηριστικών της αορίστου διάρκειας ή/και μετατρεψιμότητας τους σε μετοχές και, ως εκ τούτου, εμπεριέχουν κινδύνους οι οποίοι ενδεχομένως να μην είναι εύκολα και πλήρως κατανοητοί από ιδιώτες επενδυτές. Σημειώνεται ότι ο μεγαλύτερος αριθμός των κατόχων αξιογράφων κεφαλαίου είναι ιδιώτες πελάτες οι οποίοι ήταν κυρίως καταθέτες της τράπεζας. Ο Νόμος απαιτεί από τις τράπεζες να επιβεβαιώνουν ότι τα χρηματοοικονομικά μέσα που παρέχουν στους πελάτες τους είναι συμβατά και κατάλληλα για αυτούς και περιέχει πρόνοιες για προστασία των επενδυτών, όταν παρέχονται σε αυτούς επενδυτικές υπηρεσίες σε σχέση με αυτά τα προϊόντα. Ωστόσο, ο Νόμος δεν απαγορεύει την έκδοση αξιογράφων ή άλλων πολύπλοκων χρηματοοικονομικών μέσων και την διάθεσή τους σε ιδιώτες πελάτες χωρίς να εφαρμόζονται οι απαιτήσεις του Νόμου, νοουμένου ότι ο εκδότης δεν παρέχει ταυτόχρονα επενδυτικές υπηρεσίες, περιλαμβανομένης της επενδυτικής συμβουλής.

2. ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Όπως αναφέρεται πιο πάνω, στόχος του ελέγχου ήταν να εξεταστεί κατά πόσο η τράπεζα παρείχε την επενδυτική υπηρεσία της επενδυτικής συμβουλής κατά την προώθηση διάθεσης αξιογράφων που έκδωσε η ίδια καθώς και, σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, το βαθμό συμμόρφωσης της κατά την άσκηση της εν λόγω δραστηριότητας με τις πρόνοιες του Νόμου και της Οδηγίας της ΚΤΚ, που εκδόθηκε δυνάμει του εν λόγω Νόμου στις 20 Δεκεμβρίου 2007. Περαιτέρω, λήφθηκε υπόψη το έγγραφο της Δήλωσης Πολιτικής της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών Κεφαλαιαγοράς (CESR) ημερομηνίας 19 Απριλίου 2010 αναφορικά με τον ορισμό της επενδυτικής συμβουλής (Understanding the definition of advice under MiFID). Οι σχετικές πρόνοιες των πιο πάνω είναι οι ακόλουθες:

Ο περί Επενδυτικών Υπηρεσιών και Δραστηριοτήτων Νόμος.

Το άρθρο 2 του Νόμου ορίζει την επενδυτική συμβουλή ως ακολούθως:

“Επενδυτική συμβουλή σημαίνει την παροχή προσωπικών συστάσεων σε πελάτη, είτε κατόπιν αίτησης του είτε με πρωτοβουλία της τράπεζας, σχετικά με μία ή περισσότερες συναλλαγές που αφορούν χρηματοοικονομικά μέσα. Για τους σκοπούς του παρόντος ορισμού, προσωπική σύσταση σημαίνει σύσταση που:

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

(α) δίνεται σε ένα πρόσωπο υπό την ιδιότητα του ως υφιστάμενου ή πιθανού πελάτη, ή υπό την ιδιότητα του ως αντιπροσώπου υφιστάμενου ή πιθανού πελάτη,

(β) παρουσιάζεται ως κατάλληλη για τον πελάτη ή βασίζεται στις ιδιαιτερότητες του πελάτη και συμβουλεύει τον πελάτη για τη διενέργεια ενός από τα ακόλουθα σύνολα ενεργειών:

(i) αγορά, πώληση, εγγραφή, ανταλλαγή, εξαγορά, διακράτηση ή αναδοχή συγκεκριμένου χρηματοοικονομικού μέσου,

(ii) άσκηση ή μη άσκηση οποιουδήποτε δικαιώματος που παρέχει συγκεκριμένο χρηματοοικονομικό μέσο για την αγορά, πώληση, εγγραφή, ανταλλαγή, ή εξαγορά χρηματοοικονομικού μέσου, αλλά δεν περιλαμβάνει σύσταση που εκδίδεται αποκλειστικά μέσω καναλιού επικοινωνίας ή απευθύνεται στο κοινό.”

Οι παράγραφοι α και β του εδαφίου 1 του άρθρου 36 του Νόμου αναφέρουν ότι “η τράπεζα οφείλει, κατά την παροχή επενδυτικών και παρεπομένων υπηρεσιών σε πελάτες, να ενεργεί δίκαια, με εντιμότητα και επαγγελματισμό, ώστε να εξυπηρετεί με τον καλύτερο τρόπο τα συμφέροντα των πελατών της και να συμμορφώνεται ιδίως με τις κατωτέρω αρχές:

(α) Όλες οι πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των διαφημιστικών ανακοινώσεων, που απευθύνονται από τράπεζα σε πελάτες ή πιθανούς πελάτες, πρέπει να είναι ακριβείς, σαφείς και μη παραπλανητικές· οι διαφημιστικές ανακοινώσεις πρέπει να μπορούν να αναγνωρίζονται σαφώς ως τέτοιες,

(β) η τράπεζα οφείλει να παρέχει στους πελάτες ή στους πιθανούς της πελάτες κατάλληλη πληροφόρηση σε κατανοητή μορφή σχετικά με:

(i) την τράπεζα και τις υπηρεσίες της,

(ii) τα χρηματοοικονομικά μέσα και τις προτεινόμενες επενδυτικές στρατηγικές, περιλαμβανομένων κατάλληλης καθοδήγησης και προειδοποιήσεων σχετικά με τους κινδύνους που συνδέονται με τις επενδύσεις στα εν λόγω μέσα ή με την υιοθέτηση των εν λόγω επενδυτικών στρατηγικών,

(iii) τους τόπους εκτέλεσης,

(iv) το κόστος και άλλες συνδεόμενες επιβαρύνσεις, ώστε να είναι ευλόγως σε θέση να κατανοούν τη φύση και τους κινδύνους της προσφερόμενης επενδυτικής υπηρεσίας και του συγκεκριμένου τύπου του προτεινόμενου χρηματοοικονομικού μέσου και, ως εκ τούτου, να λαμβάνουν επενδυτικές αποφάσεις με επίγνωση· οι πληροφορίες αυτές δύνανται να παρέχονται σε τυποποιημένη μορφή.”

Η παράγραφος (γ) του εδαφίου 1 του άρθρου 36 του Νόμου, αναφορικά με τις υποχρεώσεις επαγγελματικής δεοντολογίας κατά την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών σε πελάτες αναφέρει, μεταξύ άλλων, ότι “η τράπεζα οφείλει, κατά την παροχή επενδυτικών και παρεπομένων υπηρεσιών σε πελάτες, να ενεργεί δίκαια, με εντιμότητα και επαγγελματισμό, ώστε να εξυπηρετεί με τον καλύτερο τρόπο τα συμφέροντα των πελατών της και όπως όλες οι πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

διαφημιστικών ανακοινώσεων, που απευθύνονται από τράπεζες σε πελάτες ή πιθανούς πελάτες, πρέπει να είναι ακριβείς, σαφείς και μη παραπλανητικές. Περαιτέρω στην παράγραφο (γ) του εδαφίου 1 του άρθρου 36 επιβάλλεται η υποχρέωση στις τράπεζες όταν παρέχουν επενδυτικές συμβουλές να αντλούν τις αναγκαίες πληροφορίες σχετικά με την γνώση και την πείρα του πελάτη ή του πιθανού πελάτη στον επενδυτικό τομέα, σε σχέση με τον συγκεκριμένο τύπο χρηματοοικονομικού μέσου καθώς και σχετικά με την οικονομική κατάσταση και τους επενδυτικούς του στόχους, ώστε να του συστήσει τα χρηματοοικονομικά μέσα που είναι κατάλληλα για την περίπτωση του.”

Το άρθρο 52(1) του Νόμου απαιτεί από πρόσωπα που απασχολούνται στις τράπεζες και προσφέρουν επενδυτικές υπηρεσίες, περιλαμβανομένης της παροχής επενδυτικής συμβουλής, να κατέχουν τα απαραίτητα πιστοποιητικά αφού πετύχουν σε εξετάσεις και να είναι εγγεγραμμένα στο δημόσιο μητρώο, που προβλέπεται στο άρθρο 53 του Νόμου.

Περαιτέρω το άρθρο 18(2)(α) του Νόμου απαιτεί από τις “τράπεζες να εφαρμόζουν κατάλληλες πολιτικές και διαδικασίες για να εξασφαλίζεται επαρκώς η συμμόρφωσή τους, συμπεριλαμβανομένων των διευθυντικών τους στελεχών, υπαλλήλων, συνδεδεμένων αντιπροσώπων και άλλων αρμόδιων προσώπων, με τις υποχρεώσεις του παρόντος Νόμου και των δυνάμει αυτού εκδιδόμενων οδηγιών.”

Οδηγία της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου (ΚΤΚ) για την Επαγγελματική Συμπεριφορά των τραπεζών κατά την παροχή επενδυτικών ή παρεπόμενων υπηρεσιών και κατά την άσκηση επενδυτικών δραστηριοτήτων.

Η Οδηγία της ΚΤΚ, η οποία εκδόθηκε στις 20 Δεκεμβρίου του 2007, καθορίζει και εξειδικεύει τις διατάξεις του Νόμου καθώς και τις πρακτικές διαδικασίες που πρέπει να εφαρμόζονται από τις τράπεζες κατά την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών με σκοπό την προστασία των επενδυτών.

Συγκεκριμένα, το άρθρο 6 της πιο πάνω Οδηγίας καθορίζει τις προϋποθέσεις που πρέπει να πληροί η πληροφόρηση για να είναι ακριβής, σαφής και μη παραπλανητική σε υφιστάμενους ή πιθανούς πελάτες (σύμφωνα με το άρθρο 36(1)(α) του Νόμου). Σύμφωνα με το άρθρο 6 της Οδηγίας, η τράπεζα οφείλει να “διασφαλίζει ότι όλες οι πληροφορίες, περιλαμβανομένων των διαφημιστικών ανακοινώσεων, τις οποίες απευθύνει σε, ή διαδίδει με τρόπο που καθιστά πιθανή τη λήψη τους από υφιστάμενους ή πιθανούς ιδιώτες πελάτες, πληρούν, μεταξύ άλλων, τους πιο κάτω όρους:

(α) είναι ακριβής και ιδίως δεν δίνει έμφαση σε πιθανά οφέλη από μια επενδυτική υπηρεσία ή ένα χρηματοοικονομικό μέσο χωρίς να παρέχει παράλληλα μια δίκαιη και εμφανή ένδειξη για κάθε σχετικό κίνδυνο,

(β) είναι επαρκής και παρουσιάζεται με τρόπο ώστε να είναι πιθανή η κατανόησή της από ένα μέσο μέλος της ομάδας του κοινού στο οποίο απευθύνεται ή από το οποίο είναι πιθανό να ληφθεί,

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

(γ) δεν αποκρύπτει, υποβαθμίζει ή συγκαλύπτει σημαντικά στοιχεία, δηλώσεις ή προειδοποιήσεις.”
Δεδομένου ότι η τράπεζα παρέχει επενδυτικές υπηρεσίες, περιλαμβανομένης της επενδυτικής συμβουλής, το άρθρο 10 της Οδηγίας αναφέρει τις πληροφορίες σχετικά με τα χρηματοοικονομικά μέσα που πρέπει να παρέχει στους υφιστάμενους και πιθανούς πελάτες. Το εν λόγω άρθρο αναφέρει, μεταξύ άλλων, τα πιο κάτω:

“10. (1) Η τράπεζα παρέχει σε υφιστάμενους και πιθανούς πελάτες γενική περιγραφή της φύσης και των κινδύνων των χρηματοοικονομικών μέσων, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη την κατηγοριοποίηση του πελάτη ως ιδιώτη ή επαγγελματία πελάτη. Η περιγραφή αυτή πρέπει να εξηγήει τη φύση του σχετικού είδους χρηματοοικονομικού μέσου και τους ειδικούς κινδύνους που αυτό ενέχει, με επαρκείς λεπτομέρειες ώστε ο πελάτης να μπορεί να λαμβάνει επενδυτικές αποφάσεις βασισμένες σε σωστή ενημέρωση.

(2) Η περιγραφή των κινδύνων περιλαμβάνει, ανάλογα με το είδος του σχετικού χρηματοοικονομικού μέσου και την κατηγορία και το επίπεδο γνώσης του πελάτη, τα ακόλουθα στοιχεία:

(α) τους κινδύνους που σχετίζονται με το συγκεκριμένο είδος του χρηματοοικονομικού μέσου, με εξηγήσεις για τη σχετική μόχλευση (leverage) και τα αποτελέσματά της, καθώς και για τον κίνδυνο απώλειας του συνόλου της επένδυσης,

(β) τη μεταβλητότητα της τιμής του συγκεκριμένου χρηματοοικονομικού μέσου και τυχόν περιορισμούς στη διαθέσιμη αγορά για αυτό το μέσο,

(γ) το γεγονός ότι ο επενδυτής ενδέχεται να αναλάβει, ως αποτέλεσμα συναλλαγών στα μέσα αυτά, επιπρόσθετες χρηματοοικονομικές δεσμεύσεις και άλλες πρόσθετες υποχρεώσεις περιλαμβανομένων ενδεχομένων οφειλών επιπρόσθετων από το κόστος απόκτησης των εν λόγω μέσων.

(3) Εάν μια τράπεζα παρέχει σε υφιστάμενο ή πιθανό ιδιώτη πελάτη πληροφορίες σχετικά με ένα χρηματοοικονομικό μέσο που αποτελεί αντικείμενο τρέχουσας προσφοράς στο κοινό στο πλαίσιο της οποίας έχει εκδοθεί ενημερωτικό δελτίο σύμφωνα με τον περί Δημοσίας Προσφοράς και Ενημερωτικού Δελτίου Νόμο, η εν λόγω τράπεζα ενημερώνει τον υφιστάμενο ή πιθανό πελάτη σχετικά με τις λεπτομέρειες διάθεσης του ενημερωτικού δελτίου στο κοινό.”

Το άρθρο 14 της Οδηγίας αναφέρεται στο τεστ καταλληλότητας που πρέπει να γίνεται πριν κάθε συναλλαγή κατά την παροχή της επενδυτικής υπηρεσίας της επενδυτικής συμβουλής, σύμφωνα με το άρθρο 36(1)(γ) του Νόμου. Συγκεκριμένα το εν λόγω άρθρο αναφέρει:

“14. (1) Η τράπεζα λαμβάνει από τους υφιστάμενους ή πιθανούς πελάτες τέτοιες πληροφορίες που της είναι απαραίτητες προκειμένου να κατανοήσει τα βασικά δεδομένα του πελάτη και να σχηματίσει εύλογα την πεποίθηση, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τη φύση και την έκταση της παρεχόμενης

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

υπηρεσίας, ότι η κάθε συγκεκριμένη συναλλαγή που συστήνεται στο πλαίσιο παροχής της υπηρεσίας επενδυτικών συμβουλών, πληροί τα ακόλουθα κριτήρια:

- (α) είναι σύμφωνη με τους επενδυτικούς στόχους του συγκεκριμένου πελάτη,
- (β) είναι τέτοια ώστε ο πελάτης να μπορεί οικονομικά να επωμισθεί το βάρος κάθε σχετικού επενδυτικού κινδύνου συμβατού με τους επενδυτικούς του στόχους,
- (γ) είναι τέτοια ώστε ο πελάτης, με την αναγκαία πείρα και τις απαιτούμενες γνώσεις που διαθέτει, να μπορεί να κατανοήσει τους κινδύνους που συνεπάγεται η συναλλαγή.

...

(3) Στις πληροφορίες σχετικά με την οικονομική κατάσταση υφιστάμενου ή πιθανού πελάτη περιλαμβάνονται, όπου αυτό έχει εφαρμογή, πληροφορίες σχετικά με την πηγή και το ύψος των τακτικών του εισοδημάτων, τα περιουσιακά του στοιχεία, περιλαμβανομένων των ρευστών του διαθεσίμων, τις επενδύσεις και τα ακίνητά του, καθώς και πληροφορίες σχετικά με τις τακτικές οικονομικές του υποχρεώσεις.

(4) Στις πληροφορίες σχετικά με τους επενδυτικούς στόχους υφιστάμενου ή πιθανού πελάτη περιλαμβάνονται, όπου αυτό έχει εφαρμογή, πληροφορίες σχετικά με το χρονικό διάστημα κατά το οποίο ο πελάτης επιθυμεί να διατηρήσει την επένδυση, τις προτιμήσεις του όσον αφορά την ανάληψη κινδύνου, το προφίλ κινδύνου του και τους σκοπούς της επένδυσης.

(5) Όταν κατά την παροχή της επενδυτικής υπηρεσίας των επενδυτικών συμβουλών, η τράπεζα δεν λαμβάνει τις πληροφορίες που απαιτούνται βάσει του άρθρου 36(1)(γ) του Νόμου, τότε δεν συστήνει χρηματοοικονομικά μέσα στον συγκεκριμένο υφιστάμενο ή πιθανό πελάτη.”

Δήλωση Πολιτικής της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών Κεφαλαιαγοράς (CESR νυν ESMA ^{*1}) αναφορικά με τον ορισμό της επενδυτικής συμβουλής^{*2}.

Το πιο πάνω έγγραφο ημερομηνίας 19 Απριλίου 2010 είναι Δήλωση Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Αρχής Κινητών Αξιών και Αγορών (ΕΑΚΑΑ) η οποία στοχεύει στην διευκρίνιση και παρουσίαση καταστάσεων όπου η προσφορά επενδυτικής υπηρεσίας από τράπεζες και εταιρείες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών συνίσταται στην παροχή επενδυτικής συμβουλής. Συγκεκριμένα, το πιο πάνω έγγραφο αναφέρει ότι εάν μια εταιρεία επιθυμεί να βεβαιωθεί ότι η υπηρεσία που παρέχει αποτελεί παροχή επενδυτικών συμβουλών, μπορεί να εξετάσει κατά πόσο ή όχι οι περιστάσεις υπό τις οποίες

1. Η CESR ήταν μια ανεξάρτητη επιτροπή των ευρωπαϊκών ρυθμιστικών αρχών, που συστάθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 6 Ιουνίου του 2001. Την 1η Ιανουαρίου 2011 αντικαταστάθηκε από την ESMA (Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών-ΕΑΚΑΑ). Η ΕΑΚΑΑ είναι μια ανεξάρτητη αρχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης που συμβάλλει στη διαφύλαξη της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τη διασφάλιση της ακεραιότητας, της διαφάνειας, της αποδοτικότητας και της εύρυθμης λειτουργίας των αγορών κινητών αξιών, καθώς και την ενίσχυση της προστασίας των επενδυτών.

2. Η δήλωση πολιτικής βρίσκεται στην ιστοσελίδα της ΕΑΚΑΑ: http://www.esma.europa.eu/system/files/10_294.pdf.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

παρέχεται η υπηρεσία απαντών καταφατικά σε πέντε ουσιώδη ερωτήματα. Τα εν λόγω ερωτήματα είναι τα ακόλουθα:

Ερώτημα 1

Η υπηρεσία που προσφέρεται αποτελεί σύσταση;

Σε γενικές γραμμές, απλά η παροχή πληροφοριών σε επενδυτή ή δυνητικό επενδυτή χωρίς να γίνεται οποιοδήποτε σχόλιο ή αξιολόγηση σχετικά με την απόφαση που μπορεί να πάρει ο επενδυτής, δεν είναι συμβουλή. Σε μια τέτοια περίπτωση η πληροφόρηση θα πρέπει να περιορίζεται στην απλή δήλωση των γεγονότων ή των στοιχείων. Σε γενικές γραμμές, η παροχή αντικειμενικής πληροφόρησης, χωρίς να γίνεται οποιοδήποτε σχόλιο ή αξιολογική κρίση για τη απόφαση που ένας επενδυτής καλείται να πάρει, δεν αποτελεί σύσταση.

Ωστόσο οι πληροφορίες μπορούν να θεωρηθούν συμβουλές, εάν οι περιστάσεις υπό τις οποίες παρέχονται θεωρούνται τέτοιες. Για παράδειγμα, ένα άτομο μπορεί να παράσχει πληροφορίες σε μεροληπτική και όχι σε ισορροπημένη βάση (π.χ. με ιδιαίτερη έμφαση στα πλεονεκτήματα ενός προϊόντος), οι οποίες δύνανται να επηρεάσουν την απόφαση του παραλήπτη. Αυτό μπορεί να θεωρηθεί ως έμμεση σύσταση. Παρόλο που τράπεζα ενδεχομένως να μην προτίθεται να προβεί σε συστάσεις προς τους πελάτες της, μπορεί να θεωρηθεί ότι το κάνει εάν οι πληροφορίες που παρέχει είναι υποκειμενικές, έτσι ώστε να οδηγήσουν τους πελάτες προς την επένδυση σε ένα συγκεκριμένο προϊόν σε σχέση με άλλα.

Ερώτημα 2

Η σύσταση έχει σχέση με μία ή περισσότερες συναλλαγές σε χρηματοοικονομικά μέσα;

Ο Νόμος ορίζει τις «συναλλαγές» που προέρχονται από σύσταση ως αυτές που έχουν σχέση με:

- 1) την αγορά, πώληση, εγγραφή, ανταλλαγή, εξαγορά, την κατοχή ή την αναδοχή ενός συγκεκριμένου χρηματοπιστωτικού μέσου,
- 2) την άσκηση ή την μη άσκηση οποιουδήποτε δικαιώματος που παρέχει ένα τέτοιο μέσο για την αγορά, πώληση, εγγραφή, ανταλλαγή ή εξαγορά χρηματοπιστωτικού μέσου.

Σε γενικές γραμμές, οποιαδήποτε συμβουλή που σχετίζεται με συγκεκριμένα χρηματοοικονομικά μέσα, ανεξαρτήτως του εάν τελικά η συναλλαγή προχωρήσει, θα μπορούσε να θεωρηθεί ως επενδυτική συμβουλή. Σημειώνεται ότι η παροχή γενικών συστάσεων στο ευρύ κοινό σχετικά με ένα είδος χρηματοοικονομικού μέσου δεν θεωρείται παροχή επενδυτικών συμβουλών κάτω από το πλαίσιο του Νόμου.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Σύμφωνα με τον Νόμο και την Οδηγία, ο ορισμός των συστάσεων δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκη την θεώρηση από τον σύμβουλο ενός ευρύ φάσματος χρηματοοικονομικών μέσων. Η συμβουλή μπορεί να αναφέρεται σε προϊόν που εκδίδει η ίδια η τράπεζα.

Ερώτημα 3

Παρουσιάζεται η σύσταση ως κατάλληλη για τον επενδυτή και βασίζεται στις περιστάσεις του συγκεκριμένου ατόμου/επενδυτή;

Ένα χρηματοοικονομικό μέσο μπορεί να παρουσιάζεται ως κατάλληλο για τον επενδυτή με άμεση ή έμμεση μορφή. Για παράδειγμα, ένα χρηματοοικονομικό μέσο θα μπορούσε να παρουσιάζεται ως κατάλληλο με τη χρήση των φράσεων όπως "το προϊόν αυτό θα ήταν η καλύτερη επιλογή για σας". Εναλλακτικά η σύσταση θα μπορούσε να είναι έμμεση, αλλά να έχει τη δυνατότητα να επηρεάσει τον πελάτη να αναλάβει δράση σε σχέση με ένα συγκεκριμένο χρηματοοικονομικό μέσο (για παράδειγμα, θα μπορούσε να περιλαμβάνει μια φράση όπως "άνθρωποι σαν εσάς έχουν την τάση να αγοράζουν αυτό το προϊόν"). Ένα επιπρόσθετο παράδειγμα προϊόντος που εμμέσως παρουσιάζεται ως κατάλληλο, είναι όταν παρέχονται πληροφορίες στον επενδυτή επιλεκτικά αναφέροντας μόνο τα πλεονεκτήματα ενός συγκεκριμένου προϊόντος. Εάν η παρουσίαση των πληροφοριών επιδιώκει να επηρεάσει την επιλογή του πελάτη, τότε θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι η τράπεζα κάνει μια σιωπηρή/έμμεση προσωπική σύσταση, και εφόσον ικανοποιούνται και τα υπόλοιπα κριτήρια/ερωτήματα, τότε παρέχεται επενδυτική συμβουλή.

Ακόμα και αν διατυπώνεται σαφής, εμφανής και κατανοητή αποποίηση στους όρους του Ενημερωτικού Δελτίου ότι καμία συμβουλή ή σύσταση δεν δίνεται, θα μπορούσε ακόμη να θεωρηθεί ότι εταιρεία, υπό τις περιστάσεις, συστήνει ένα χρηματοοικονομικό μέσο ως κατάλληλο για τον πελάτη. Πέραν της αποποίησης στο Ενημερωτικό Δελτίο, θα πρέπει επίσης να λάβει και άλλα μέτρα για να αποποιηθεί της ευθύνης της παροχής συμβουλής. Μια τράπεζα που δεν έχει την πρόθεση να δώσει συμβουλές, θα πρέπει να διασφαλίσει ότι, για παράδειγμα, τα εσωτερικά συστήματα ελέγχου θέτουν τις ασφαλιστικές δικλίδες για την επίτευξη αυτού του σκοπού.

Ερώτημα 4

Η σύσταση γίνεται με διαφορετικούς τρόπους εκτός από αποκλειστικά μέσω καναλιών επικοινωνίας ή απευθείας προς το ευρύ κοινό;

Εάν η σύσταση γίνεται αποκλειστικά μέσω των ΜΜΕ (εφημερίδων, περιοδικών, τηλεοπτικών καναλιών κλπ), θεωρείται ότι γίνεται μέσω καναλιών επικοινωνίας. Σε μια τέτοια περίπτωση δεν θεωρείται ως προσωπική σύσταση. Εάν γίνεται με απευθείας προσωπική επαφή, είτε τηλεφωνικώς, είτε σε κατ' ιδίαν

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

συνάντηση, τότε θα μπορεί να θεωρηθεί ως επενδυτική συμβουλή εάν απευθύνεται σε συγκεκριμένη κατηγορία υποψήφιων πελατών οι οποίοι επιλεγίσαν λόγω της προσωπικής τους κατάστασης (π.χ. μεγάλοι καταθέτες). Σημαντικός παράγοντας είναι και το περιεχόμενο και η γλώσσα της επικοινωνίας η οποία μπορεί να εκληφθεί από τους πελάτες ως σύσταση, γνώμη ή επενδυτική συμβουλή.

Ερώτημα 5

Γίνεται η σύσταση προς ένα πρόσωπο υπό την ιδιότητά του ως επενδυτή ή δυνητικού επενδυτή;

Όταν μια τράπεζα κάνει μια σύσταση προς ένα πρόσωπο για να αγοράσει ή να πωλήσει ένα χρηματοοικονομικό μέσο, πρέπει να θεωρήσει ότι το πρόσωπο είναι επενδυτής ή δυνητικός επενδυτής, εκτός εάν ειδικές περιστάσεις καταδεικνύουν σαφώς το αντίθετο.

Δεν έχει σημασία, για τους σκοπούς του ορισμού της επενδυτικής συμβουλής, εάν ένας πελάτης πληρώνει ειδικά για τις συμβουλές ή αν συμβουλές παρέχονται ως μέρος ενός ευρύτερου πακέτου επενδυτικών υπηρεσιών.

3. ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

Κατά τον έλεγχο εξετάστηκαν οι διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των πιο κάτω εκδόσεων αξιογράφων που διενήργησε η Λαϊκή Κυπριακή Τράπεζα.

	Ποσό που αφορούσαν οι αιτήσεις	Ποσό που εκδόθηκε	Συνολικό ποσό έκδοσης	Ποσό που αφορούσε η απόφαση του ΔΣ
	€	€	€	€
Σειρά 1 (Ιδιωτική Τοποθέτηση) 2008	116.159.000	116.159.000	200.000.000	200.000.000
Σειρά 2 (Δημόσια Προσφορά) 2008	100.918.000	83.841.000		
Ιδιωτική Τοποθέτηση 2009	242.229.000	242.229.000	242.229.000	250.000.000
Σειρά 1 (Ιδιωτική Τοποθέτηση) 2010	250.455.000	250.455.000	295.524.000	300.000.000
Σειρά 2 (Δημόσια Προσφορά) 2010	45.069.000	45.069.000		
Δημόσια Προσφορά 2011	65.439.624	65.439.624	65.439.624	294.056.786

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

1) Αξιόγραφα Κεφαλαίου 2008

Χαρακτηριστικά

Στις 17 Μαρτίου, 2008 το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας ενέκρινε την έκδοση μέχρι και €200 εκ. αξιόγραφων κεφαλαίου. Αξιόγραφα κεφαλαίου ύψους €116 εκ. προσφέρθηκαν σε περιορισμένο κύκλο προσώπων, σε επαγγελματίες επενδυτές και σε πρόσωπα τα οποία επένδυσαν τουλάχιστον €50.000 ο καθένας. Κατά τη δεύτερη φάση, αξιόγραφα κεφαλαίου ύψους €84 εκ. προσφέρθηκαν στο ευρύ κοινό μέσω Δημόσιας Προσφοράς. Τα αξιόγραφα κεφαλαίου της αρχικής έκδοσης για τις πρώτες τέσσερις τριμηνιαίες περιόδους και τα αξιόγραφα κεφαλαίου της δεύτερης έκδοσης για τις πρώτες τρεις τριμηνιαίες περιόδους έφεραν σταθερό επιτόκιο 6,5%, και μετέπειτα φέρουν κυμαινόμενο επιτόκιο, το οποίο αναθεωρείται σε τριμηνιαία βάση. Το επιτόκιο είναι ίσο με το τριμηνιαίο επιτόκιο για Ευρώ (Euribor) στην αρχή της εκάστοτε τριμηνίας πλέον 1,5% και ο τόκος είναι πληρωτέος κάθε τρεις μήνες. Τα αξιόγραφα κεφαλαίου δεν έχουν ημερομηνία λήξης αλλά θα μπορούν, κατ' επιλογή της Τράπεζας, κατόπιν έγκρισης της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, να εξαγοραστούν στο σύνολό τους στην ονομαστική τους αξία μαζί με οποιουδήποτε δεδουλευμένους τόκους, πέντε χρόνια μετά την ημερομηνία έκδοσής τους ή σε οποιαδήποτε ημερομηνία πληρωμής τόκου που ακολουθεί. Τα αξιόγραφα κεφαλαίου αποτελούν άμεσες, μη εξασφαλισμένες, δευτερεύουσες υποχρεώσεις της Τράπεζας και η αποπληρωμή τους ακολουθεί σε προτεραιότητα την αποπληρωμή των υποχρεώσεων προς τους καταθέτες και άλλους πιστωτές και περιλαμβάνονται στα Βασικά Ίδια Κεφάλαια της Τράπεζας. Τα αξιόγραφα κεφαλαίου είναι εισηγμένα στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Κατά τις 30 Ιουνίου 2012 το υπόλοιπο των εν λόγω αξιόγραφων ανερχόταν στα €154 εκ.

Ευρήματα

- Με ηλεκτρονικό μήνυμα που στάληκε από τον Τομέα Ιδιωτών στις 24 Μαρτίου 2008 προς όλους τους διευθυντές καταστημάτων αναφέρεται ότι την αποκλειστική ευθύνη και αρμοδιότητα της πρώτης επαφής με τους υποψήφιους επενδυτές την είχαν οι Relationship managers (οι οποίοι είναι ανάλογα με το κάθε υποκατάστημα είτε ο διευθυντής είτε οι λειτουργοί χορηγήσεων), οι οποίοι με την σειρά τους θα έπρεπε να ενημερώνουν σε καθημερινή βάση το συντονιστή της έκδοσης Margin CLR για τις αιτήσεις που παραλαμβάνονταν και την πιθανή έκφραση ενδιαφέροντος από πελάτες. Επιπρόσθετα, στο μήνυμα αναφερόταν ότι εάν υπάρξει ενδιαφέρον από πλευράς του επενδυτή, θα πρέπει να ενημερώνεται η Διεύθυνση και τα μέλη της Ομάδας Πώλησης για να αποφασιστεί η άμεση διευθέτηση

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

συνάντησης των επενδυτών με τα πιστοποιημένα/εξουσιοδοτημένα πρόσωπα (π.χ. για τον τομέα ιδιωτών υπεύθυνοι ήταν οι Personal Bankers). Από επιστολές με παράπονα κατόχων αξιογράφων, διαφαίνεται ότι οι επαφές γίνονταν είτε τηλεφωνικά είτε με προσωπικές συναντήσεις στα καταστήματα ή τους χώρους εργασίας των επενδυτών.

- Σε γραπτή ενημέρωση της CLR προς την διεύθυνση της τράπεζας στις 2 Απριλίου 2008, έγινε αναφορά σε απόφαση για βελτίωση των όρων των αξιογράφων με επέκταση του χρόνου καταβολής του σταθερού επιτοκίου του 6.50% στα τέσσερα πρώτα τρίμηνα αντί στα δύο που ήταν η αρχική απόφαση, κάτι το οποίο θα βοηθούσε στην προώθηση της έκδοσης και θα έφερε και πλεονέκτημα απόδοσης έναντι εναλλακτικών επενδύσεων και των καταθετικών προϊόντων.

- Κατά τον Ιούνιο του 2008, στάλθηκε στους κατόχους των προηγούμενων αξιογράφων της Λαϊκής Τράπεζας (τα οποία έκδωσε το 2003) επιστολή με την οποία φέρετο στην προσοχή τους ότι η τράπεζα θα προχωρούσε στην εξαγορά των αξιογράφων που κατείχαν στις 27 Ιουνίου 2008 και ενημερώνονταν ότι η τράπεζα θα προέβιανε σε νέα έκδοση κεφαλαίου τον Ιούνιο του 2008, με ευνοϊκότερους όρους των αξιογράφων του 2003 αναφορικά με το επιτόκιο, χωρίς να γίνεται αναφορά στο γεγονός ότι τα αξιόγραφα του 2008 ήταν αορίστου διάρκειας.

- Με εσωτερική εγκύκλιο ημερομηνίας 10 Ιουνίου 2008 προς τους Διευθυντές Τραπεζικών Μονάδων, η Διεύθυνση Λιανικής Τραπεζικής ενημέρωσε για την έκδοση των αξιογράφων και διαβίβασε σημείωμα με πιθανές ερωτήσεις και απαντήσεις, στο οποίο αναφέρονταν τα χαρακτηριστικά των αξιογράφων, τα επιχειρήματα για την πώληση τους και τα πλεονεκτήματα για τους πελάτες. Αναφορικά με τα πλεονεκτήματα, τονίζονταν τα ακόλουθα:

1. Το υψηλό επιτόκιο.
2. Συγκρατημένη επενδυτική διάθεση σε σχέση με τις μετοχές.
3. Περιορισμένες εναλλακτικές επιλογές, όπως οι καταθέσεις οι οποίες έδιναν ψηλές αποδόσεις αλλά για πολύ πιο μικρότερη διάρκεια και τα Μετατρέψιμα Χρεόγραφα της Τράπεζας Κύπρου. Κατά την σύγκριση με τα εν λόγω χρεόγραφα δεν γινόταν αναφορά στο γεγονός ότι τα χρεόγραφα ήταν διάρκειας 10 ετών με ημερομηνία λήξης.
4. Δυνατότητα ρευστοποίησης μέσω ΧΑΚ ή δυνατότητα ενεχυρίασης για λήψη δανειοδότησης με πολύ ευνοϊκούς όρους.

Επιπρόσθετα, στην προαναφερόμενη εγκύκλιο αναφέρονταν τα ακόλουθα:

1. Υφιστάμενοι πελάτες οι οποίοι έχουν λογαριασμούς καταθέσεων τακτής προθεσμίας και καταθέσεων υπό προειδοποίηση δεν θα χρεώνονται έξοδα πρόωρης εξόφλησης για να αγοράσουν αξιόγραφα.
2. Παροχή προμήθειας πώλησης ύψους 3% η οποία θα πιστώνεται μόνο στα καταστήματα ή μονάδες που αποδεδειγμένα επιτυγχάνουν πώληση (δηλαδή έχουν υποβάλει την αίτηση αγοράς των αξιογράφων με την σφραγίδα του καταστήματος ή της μονάδας τους). Η προμήθεια αυτή διδόταν ανεξάρτητα από το εάν πρόκειται για μετατροπή υφιστάμενης κατάθεσης ή για νέα κεφάλαια τα οποία προήλθαν εκτός Ομίλου.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

3. Πιθανότητα δέσμευσης των αξιόγραφων για εξασφάλιση δανειοδότησης μέχρι το 90% της αξίας τους με τιμολόγηση EURIBOR 3M +1% για φυσικά πρόσωπα και EURIBOR 3M +1,5% για νομικά πρόσωπα.
 4. Τονίζοταν η τεράστια σημασία της επιτυχίας της έκδοσης των αξιογράφων για την τράπεζα και καλούνταν τα καταστήματα να καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για την επιτυχή έκδοση των αξιόγραφων. Περαιτέρω, σημειωνόταν ότι αποτελεί καλή ευκαιρία απόσπασης πελατών από τον ανταγωνισμό.
- Η τράπεζα οργάνωσε παρουσιάσεις στους Personal Bankers (πρόσωπα πιστοποιημένα για παροχή επενδυτικών υπηρεσιών), ενώ οι Διευθυντές καταστημάτων ενημερώθηκαν μόνο μέσω της προαναφερόμενης ηλεκτρονικής εγκύκλιου υπό μορφή ερωτήσεων/απαντήσεων και του σχετικού ενημερωτικού δελτίου που εκδόθηκε. Σημειώνεται ότι η προσέγγιση των ιδιωτών πελατών γινόταν κυρίως από τους Διευθυντές υποκαταστημάτων και τους Relationship Managers ο οποίοι ήταν μη πιστοποιημένοι (δεν είχαν επιτύχει σε εξετάσεις και δεν ήταν εγγεγραμμένοι στο δημόσιο μητρώο σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Νόμου) και δεν τύγχαναν περαιτέρω εκπαίδευσης και πιο λεπτομερούς ενημέρωσης για το προϊόν.
 - Η Ομάδα Πώλησης υπεύθυνη για την επιτυχή διάθεση της έκδοσης των αξιογράφων, προέβηκε σε διαχωρισμό των υποψηφίων επενδυτών στις πιο κάτω κατηγορίες :
 1. Στοχευόμενοι επενδυτές οι οποίοι χωρίζονται σε Corporate/Institutional και Retail.
 2. Υφιστάμενοι κάτοχοι των ήδη εκδομένων αξιογράφων του 2003, χωρισμένοι σε Corporate/Institutional και Retail.
 3. Επενδυτές οι οποίοι βρίσκονται υπό την διακριτική διαχείριση της CLR.
 4. Επενδυτές οι οποίοι αφορούν το Τμήμα Wealth Management.
 - Από τα παράπονα που λήφθηκαν από κατόχους αξιογράφων, το κύριο στοιχείο που αναφέρεται ήταν ότι δεν ήταν ξεκάθαρο σε αυτούς το γεγονός ότι τα αξιόγραφα δεν ήταν καταθετικό προϊόν. Σημειώνεται ότι στην πληροφόρηση που δινόταν στους υποψήφιους επενδυτές πουθενά δεν γίνεται αναφορά ότι τα εν λόγω αξιόγραφα δεν είναι καταθετικό προϊόν και, ως εκ τούτου, δεν εμπίπτουν κάτω από το Σχέδιο Προστασίας Καταθέσεων.

Συμπέρασμα- Υπήρξε παροχή επενδυτικής συμβουλής

Σύμφωνα με τη Δήλωση Πολιτικής της ΕΑΚΑΑ που αναφέρεται πιο πάνω, για να αποφασιστεί κατά πόσο, υπό τις περιστάσεις, δόθηκε επενδυτική συμβουλή θα πρέπει να απαντηθούν καταφατικά τα πέντε ερωτήματα που τίθενται στο έγγραφο.

Ερώτημα 1

Η υπηρεσία που προσφέρεται αποτελεί σύσταση;

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Ναι. Σύμφωνα με τα εσωτερικά έγγραφα της τράπεζας και όπως αναφέρεται σε πολλά παράπονα κατόχων αξιογράφων, στις προσωπικές επαφές λειτουργών της τράπεζας με αυτούς τονίζονταν τα θετικά χαρακτηριστικά του εν λόγω χρηματοοικονομικού μέσου (π.χ. υψηλό επιτόκιο, δυνατότητα ενεχυρίασης για σκοπούς δανειοδότησης, μη αναφορά της μειωμένης δυνατότητας ρευστοποίησης στο ΧΑΚ, εξαγορά σε 5 έτη) και υποβαθμίζονταν οι κίνδυνοι που απέρρεαν από αυτό. Οι Διευθυντές καταστημάτων/μονάδων, οι οποίοι είχαν ενεργό ρόλο στην επικοινωνία με τους πελάτες κατά την προώθηση της έκδοσης, καθώς και οι υπόλοιποι υπάλληλοι που επικοινωνούσαν με τους πελάτες, δεν είχαν τις απαραίτητες γνώσεις ούτε κατείχαν τα απαραίτητα πιστοποιητικά για να αντιληφθούν πλήρως τους κινδύνους και να τους μεταφέρουν/εξηγήσουν ορθά και εμπειριστατωμένα στους πελάτες. Η παροχή πληροφόρησης, κατά την οποία τονίζονται τα πλεονεκτήματα ενός προϊόντος και, ως εκ τούτου, δίδεται σε μεροληπτική βάση, είναι δυνατόν να επηρεάσει την απόφαση του παραλήπτη και ως εκ τούτου, υπό τις περιστάσεις, θεωρείται σύσταση.

Ερώτημα 2

Η σύσταση έχει σχέση με μία ή περισσότερες συναλλαγές σε χρηματοοικονομικά μέσα;

Ναι, εφόσον αφορά την αγορά αξιογράφων, τα οποία εμπίπτουν κάτω από τον ορισμό του χρηματοοικονομικού μέσου.

Ερώτημα 3

Παρουσιάζεται η σύσταση ως κατάλληλη για τον επενδυτή και βασίζεται στις περιστάσεις του συγκεκριμένου τόμου/επενδυτή;

Ναι. Το γεγονός ότι η τράπεζα προσέγγιζε πρωτίστως και οργανωμένα τους κατόχους προηγούμενων σειρών αξιογράφων της τράπεζας και τους μεγάλο-καταθέτες, εμμέσως παρουσίαζε σε αυτούς τα αξιόγραφα ως κατάλληλα και επηρέαζε την απόφασή τους να επενδύσουν σε αυτά.

Επιπρόσθετα, λόγω των κινήτρων που παρείχετο προς τις διευθύνσεις/καταστήματα που θα ενημέρωναν τους πελάτες για την έκδοση, και σύμφωνα με τα παράπονα που λήφθηκαν από κατόχους αξιογράφων, διαφαίνεται ότι η τράπεζα έθεσε ως πρωταρχικό στόχο την επιτυχία της έκδοσης των αξιογράφων τα οποία θεωρούσε κατάλληλη επένδυση για τους πελάτες της.

Έστω και εάν διατυπώνεται σαφής, εμφανής και κατανοητή αποποίηση στους όρους του Ενημερωτικού Δελτίου ότι καμία συμβουλή ή σύσταση δεν δίνεται, θεωρείται ότι η τράπεζα, υπό τις περιστάσεις, σύστηνε τα αξιόγραφα ως κατάλληλα για τους επενδυτές.

Πέραν της αποποίησης στο ενημερωτικό δελτίο, όφειλε η τράπεζα να λάβει και άλλα επιπρόσθετα μέτρα για να διασφαλίσει την παροχή μόνο αντικειμενικής πληροφόρησης (μειονεκτήματα/κίνδυνοι και πλεονεκτήματα) και να αποφύγει τη διατύπωση άμεσης ή έμμεσης σύστασης. Το προσωπικό που επικοινωνούσε με τους υποψήφιους επενδυτές δεν ήταν σε όλες τις περιπτώσεις κατάλληλα

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

εκπαιδευμένο για αυτό το έργο ούτε κατείχε τα απαραίτητα πιστοποιητικά, για να διασφαλιστεί η παροχή αντικειμενικής πληροφόρησης.

Ερώτημα 4

Η σύσταση γίνεται με διαφορετικούς τρόπους εκτός από αποκλειστικά μέσω καναλιών επικοινωνίας ή απευθείας προς το ευρύ κοινό;

Ναι, η επικοινωνία και επαφή με πολλούς επενδυτές έγινε μέσω προσωπικής συνάντησης ή/και τηλεφωνικώς, κυρίως με πρωτοβουλία της τράπεζας.

Ερώτημα 5

Γίνεται η σύσταση προς ένα πρόσωπο υπό την ιδιότητά του ως επενδυτή ή δυνητικού επενδυτή;

Ναι. Η διαδικασία προώθησης των αξιόγραφων πρωτίστως απευθυνόταν σε συγκεκριμένη κατηγορία υποψήφιων πελατών οι οποίοι επιλεγήκαν λόγω της προσωπικής τους κατάστασης (π.χ. μεγάλο-καταθέτες, υφιστάμενοι μέτοχοι, κάτοχοι προηγούμενων εκδόσεων). Επιπρόσθετα, η σύσταση γινόταν ξεκάθαρα για επενδυτικό σκοπό.

Από τα πιο πάνω, διαφαίνεται ότι η τράπεζα εφάρμοσε διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των Αξιογράφων Κεφαλαίου του έτους 2008 οι οποίες κατέληγαν άμεσα ή έμμεσα στην παροχή επενδυτικής συμβουλής στους πελάτες. Δεδομένων των πιο πάνω, σημειώνεται ότι η τράπεζα δεν έθεσε τις κατάλληλες διαδικασίες για να ικανοποιήσει τις πρόνοιες του Νόμου και της Οδηγίας της ΚΤΚ για παροχή επενδυτικής συμβουλής κατά την έκδοση των Αξιογράφων Κεφαλαίου του 2008.

2) Αξιόγραφα Κεφαλαίου 2009

Χαρακτηριστικά

Στις 19 Μαρτίου 2009 το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας ενέκρινε την έκδοση αξιογράφων κεφαλαίου μέχρι €250 εκ. Η έκδοση, η οποία απευθυνόταν σε περιορισμένο κύκλο προσώπων, σε επαγγελματίες επενδυτές και σε άτομα που επένδυσαν τουλάχιστον €50.000 ο καθένας, ολοκληρώθηκε στις 13 Μαΐου 2009 και ανήλθε σε €242,2 εκ. Το επιτόκιο καθορίστηκε στο 7% και ο τόκος είναι πληρωτέος κάθε τρεις μήνες. Τα αξιόγραφα κεφαλαίου δεν έχουν ημερομηνία λήξης αλλά μπορούν, κατ' επιλογή της Τράπεζας, κατόπιν έγκρισης της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, να εξαγορασθούν

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

στο σύνολό τους στην ονομαστική τους αξία μαζί με οποιουσδήποτε δεδουλευμένους τόκους, πέντε χρόνια μετά την ημερομηνία έκδοσής τους ή σε οποιαδήποτε ημερομηνία πληρωμής τόκου που ακολουθεί. Τα αξιόγραφα κεφαλαίου αποτελούν άμεσες, μη εξασφαλισμένες, δευτερεύουσες υποχρεώσεις της Τράπεζας και η αποπληρωμή τους ακολουθεί σε προτεραιότητα την αποπληρωμή των υποχρεώσεων προς τους καταθέτες και άλλους πιστωτές και περιλαμβάνονται στα Βασικά Ίδια Κεφάλαια της Τράπεζας. Τα αξιόγραφα κεφαλαίου είναι εισηγμένα στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Κατά τις 30 Ιουνίου 2012 το υπόλοιπο των εν λόγω αξιόγραφων ανερχόταν στα €168 εκ.

Ευρήματα

- Στα πρακτικά της συνάντησης του Leadership Group της τράπεζας το οποίο αποτελείτο από όλους τους Γενικούς Διευθυντές οι οποίοι υπάγονται κάτω από τον Διευθύνοντα Σύμβουλο και έλαβε χώρα στις 26 Μαρτίου 2009, αναφέρεται ότι δοθήκαν οδηγίες προς τα Business Units για την προώθηση των αξιογράφων.

- Με εσωτερική εγκύκλιο ημερομηνίας 31 Μαρτίου 2009 προς τους Διευθυντές Τραπεζικών Μονάδων, η Διεύθυνση Λιανικής Τραπεζικής ενημέρωσε για την έκδοση των αξιογράφων και διαβίβασε ενημερωτικό σημείωμα με πιθανές ερωτήσεις και απαντήσεις, στο οποίο αναφέρονταν τα χαρακτηριστικά των αξιογράφων, τα επιχειρήματα για την πώληση τους και τα πιο κάτω πλεονεκτήματα για τους επενδυτές:

1. Υψηλή και σταθερή απόδοση τόκου.
2. Ιδανική επιλογή για επενδυτές που στοχεύουν σε ελάχιστες μελλοντικές ταμειακές εισροές.
3. Ιδανική επιλογή για επενδυτές που υιοθετούν μακροχρόνιο επενδυτικό ορίζοντα.
4. Περιορισμένες εναλλακτικές επιλογές, όπως οι καταθέσεις οι οποίες δίδουν ψηλές αποδόσεις αλλά για πολύ πιο μικρότερη διάρκεια και τα Μετατρέψιμα Χρεόγραφα της Τράπεζας Κύπρου. Κατά την σύγκριση με τα εν λόγω χρεόγραφα δεν γινόταν αναφορά στο γεγονός ότι τα χρεόγραφα ήταν διάρκειας 10 ετών με ημερομηνία λήξης.
5. Δυνατότητα εξασφάλισης ρευστότητας μέσω ενεχυρίασης με πολύ ευνοϊκούς όρους.

Επιπρόσθετα, στην προαναφερόμενη εγκύκλιο αναφέρονταν τα ακόλουθα:

1. Υφιστάμενοι πελάτες οι οποίοι έχουν λογαριασμούς καταθέσεων τακτής προθεσμίας και καταθέσεων υπό προειδοποίηση δεν θα χρεώνονται έξοδα πρόωρης εξόφλησης για να αγοράσουν αξιόγραφα. Δεν προέκυπταν έξοδα πρόωρης εξόφλησης ούτε έξοδα μετατροπής συναλλάγματος κατά την μετατροπή εμπρόθεσμης τακτής προθεσμίας κατάθεσης σε ξένο νόμισμα και σε ευρώ σε αξιόγραφα. Επιπρόσθετα σε περίπτωση που πελάτης απέσυρε μέρος του γραμματίου το υπόλοιπο ποσό παρέμενε με το ίδιο επιτόκιο.
2. Τα υπό επένδυση κεφάλαια θα μπορούν να κατατίθενται σε λογαριασμό από τις 6 Απριλίου μέχρι την επένδυση τους στις 5 Μαΐου 2009 με 5% ετήσιο επιτόκιο.
3. Ύπαρξη αναπροσαρμογής στόχων των καταθέσεων προς τα κάτω για όλα τα καταστήματα, τόσο στις υφιστάμενες τόσο και στις νέες καταθέσεις οι οποίες θα μετατραπούν σε αξιόγραφα.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

4. Παροχή προμήθειας πώλησης στα καταστήματα ύψους 5% (αύξηση από την αντίστοιχη του έτους 2008) η οποία θα πιστώνεται μόνο στα καταστήματα ή μονάδες που αποδεδειγμένα επιτυγχάνουν πώληση (δηλαδή έχουν υποβάλει την αίτηση αγοράς με την σφραγίδα του καταστήματος ή της μονάδας τους). Η προμήθεια αυτή δίδετο ανεξάρτητα από το εάν πρόκειται για μετατροπή υφιστάμενης κατάθεσης ή για νέα κεφάλαια τα οποία προήλθαν εκτός Ομίλου.
5. Πιθανότητα δέσμευσης των αξιόγραφων για εξασφάλιση δανειοδότησης μέχρι το 100% της ονομαστικής τους αξίας. Το νομικό τμήμα της τράπεζας είχε επεξεργαστεί προσχέδιο επιστολής από τα καταστήματα προς επενδυτές με την οποία βεβαιωνόταν η δέσμευση της τράπεζας για την παροχή πιστωτικής διευκόλυνσης με εξασφάλιση το 100% της ονομαστικής αξίας των αξιόγραφων και με χρεωστικό επιτόκιο ίσο ή μικρότερο του 7%. Το εν λόγω γεγονός καταγράφεται και σε σειρά επιστολών που λήφθηκαν από κατόχους αξιόγραφων της Λαϊκής Τράπεζας και λειτούργησε ως ισχυρό κίνητρο για την απόφαση αγοράς των αξιόγραφων.
6. Καλούνταν τα καταστήματα να καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για την επιτυχή έκδοση των αξιόγραφων.
 - Από τα παράπονα που λήφθηκαν από κατόχους αξιόγραφων, το κύριο στοιχείο που αναφέρεται ήταν ότι δεν ήταν ξεκάθαρο σε αυτούς το γεγονός ότι τα αξιόγραφα δεν ήταν καταθετικό προϊόν. Σημειώνεται ότι στην πληροφόρηση που δινόταν στους υποψήφιους επενδυτές πουθενά δεν γίνεται αναφορά ότι τα εν λόγω αξιόγραφα δεν είναι καταθετικό προϊόν και, ως εκ τούτου, δεν εμπίπτουν κάτω από το Σχέδιο Προστασίας Καταθέσεων.
 - Η τράπεζα θηράνωσε παρουσιάσεις στους Personal Bankers (πρόσωπα πιστοποιημένα για παροχή επενδυτικών υπηρεσιών) ενώ οι Διευθυντές καταστημάτων ενημερώθηκαν μόνο μέσω της προαναφερόμενης ηλεκτρονικής εγκύκλιου υπό μορφή ερωτήσεων/απαντήσεων καθώς και μέσω του σχετικού ενημερωτικού δελτίου. Ωστόσο, η προσέγγιση των πελατών γινόταν κυρίως από τους Διευθυντές και relationship managers των καταστημάτων, οι οποίοι δεν κατείχαν τις απαραίτητες γνώσεις και πιστοποιητικά ούτε ήταν επαρκώς ενημερωμένοι για τα χαρακτηριστικά και τη φύση των αξιόγραφων. Από τα παράπονα που λήφθηκαν διαφαίνεται ότι υπήρχε προτροπή προς τους πελάτες για αγορά/μετατροπή των καταθέσεων τους σε αξιόγραφα, με παρουσίαση τους ως μια άλλης μορφή κατάθεσης, ως ένα προϊόν εγγυημένου κεφαλαίου χωρίς ρίσκο και κυρίως χωρίς να υπάρχει ξεκάθαρη επεξήγηση των όρων.

Συμπέρασμα -Υπήρξε παροχή επενδυτικής συμβουλής

Σύμφωνα με τη Δήλωση Πολιτικής της ΕΑΚΑΑ που αναφέρεται πιο πάνω, για να αποφασιστεί κατά πόσον, υπό τις περιστάσεις, δόθηκε επενδυτική συμβουλή θα πρέπει να απαντηθούν καταφατικά τα πέντε ερωτήματα που τίθενται στο έγγραφο.

Ερώτημα 1

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Η υπηρεσία που προσφέρεται αποτελεί σύσταση;

Ναι. Σύμφωνα με τα πιο πάνω έγγραφα/ερωτηματολόγια της τράπεζας και όπως αναφέρουν πολλά παράπονα κατόχων αξιογράφων, στις προσωπικές επαφές λειτουργών της τράπεζας με αυτούς τονίζονταν κυρίως ή αποκλειστικά τα θετικά χαρακτηριστικά του εν λόγω χρηματοοικονομικού μέσου (π.χ. υψηλό επιτόκιο, δυνατότητα ενεχυρίασης στην ονομαστική αξία για εξασφάλιση δανειοδότησης, αναφορά στο γεγονός ότι σε προηγούμενη έκδοση η τράπεζα εξαγόρασε τα αξιόγραφα της στα 5 έτη, κτλ.) και υποβαθμίζονταν οι κίνδυνοι που απέρρεαν από αυτό. Οι Διευθυντές και τα άλλα στελέχη των Καταστημάτων/Μονάδων, οι οποίοι είχαν ενεργό ρόλο στην επικοινωνία με τους πιθανούς πελάτες κατά την προώθηση της έκδοσης, δεν είχαν τις απαραίτητες γνώσεις ούτε κατείχαν τα απαραίτητα πιστοποιητικά για να αντιληφθούν πλήρως τους κινδύνους και να τους εξηγήσουν/αναφέρουν ορθά και εμπειριστατωμένα στους πελάτες. Η παροχή πληροφόρησης, κατά την οποία τονίζονται τα πλεονεκτήματα ενός προϊόντος και, ως εκ τούτου, δίδεται σε μεροληπτική βάση είναι δυνατόν να επηρεάσει την απόφαση του παραλήπτη και συνεπώς σε μια τέτοια περίπτωση, υπό τις περιστάσεις, θεωρείται σύσταση.

Ερώτημα 2

Η σύσταση έχει σχέση με μία ή περισσότερες συναλλαγές σε χρηματοοικονομικά μέσα;

Ναι, εφόσον αφορά την αγορά αξιογράφων που εμπίπτουν κάτω από τον ορισμό του χρηματοοικονομικού μέσου.

Ερώτημα 3

Παρουσιάζεται η σύσταση ως κατάλληλη για τον επενδυτή και βασίζεται στις περιστάσεις του συγκεκριμένου ατόμου/επενδυτή;

Ναι. Το γεγονός ότι η τράπεζα προσέγγιζε πρωτίστως τους μεγάλο-καταθέτες, εμμέσως παρουσίαζε σε αυτούς τα αξιόγραφα ως κατάλληλα και επηρέαζε την απόφασή τους να επενδύσουν σε αυτά. Επιπρόσθετα, λόγω των κινήτρων (τα οποία βλέπουμε να αυξάνονται κατά το 2009 σε σύγκριση με το 2008) που δίδονταν προς τις διευθύνσεις/καταστήματα οι οποίοι αναλάμβαναν την επαφή με τους πελάτες καθώς και σύμφωνα με παράπονα κατόχων αξιογράφων που λήφθηκαν, διαφαίνεται ότι η τράπεζα έθεσε ως πρωταρχικό στόχο την επιτυχία της έκδοσης των αξιογράφων καθώς και την διάθεση τους στους καταθέτες της τράπεζας, τα οποία θεωρούσε κατάλληλη επένδυση για αυτούς.

Ερώτημα 4

Η σύσταση γίνεται με διαφορετικούς τρόπους εκτός από αποκλειστικά μέσω καναλιών επικοινωνίας ή απευθείας προς το ευρύ κοινό;

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Ναι, η επικοινωνία και επαφή με πολλούς επενδυτές έγινε μέσω προσωπικών συναντήσεων ή/και τηλεφωνικώς, κυρίως με πρωτοβουλία της τράπεζας.

Ερώτημα 5

Γίνεται η σύσταση προς ένα πρόσωπο υπό την ιδιότητά του ως επενδυτή ή δυνητικού επενδυτή;

Ναι. Η διαδικασία προώθησης των αξιόγραφων πρωτίστως απευθυνόταν σε συγκεκριμένη κατηγορία υποψήφιων πελατών οι οποίοι επιλεγήκαν λόγω της προσωπικής τους κατάστασης (μεγάλοι καταθέτες). Επιπρόσθετα, η σύσταση γινόταν ξεκάθαρα για επενδυτικό σκοπό.

Από τα πιο πάνω διαφαίνεται ότι η τράπεζα εφάρμοσε διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των Αξιογράφων Κεφαλαίου του έτους 2009 οι οποίες κατέληγαν άμεσα ή έμμεσα στην παροχή επενδυτικής συμβουλής στους πελάτες. Δεδομένων των πιο πάνω, σημειώνεται ότι η τράπεζα δεν έθεσε τις κατάλληλες διαδικασίες για να ικανοποιήσει τις πρόνοιες του Νόμου και της Οδηγίας της ΚΤΚ για παροχή επενδυτικής συμβουλής.

3) Αξιόγραφα Κεφαλαίου 2010

Χαρακτηριστικά

Στις 30 Μαρτίου 2010 το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας ενέκρινε την έκδοση αξιόγραφων κεφαλαίου, σε μία ή περισσότερες σειρές, μέχρι €300 εκ. Η πρώτη έκδοση, η οποία απευθυνόταν σε περιορισμένο κύκλο προσώπων, σε επαγγελματίες επενδυτές και σε άτομα που επένδυσαν τουλάχιστον €50.000 ο καθένας, ολοκληρώθηκε στις 19 Μαΐου 2010 και ανήλθε σε €250,5 εκ. Η δεύτερη έκδοση, η οποία απευθυνόταν στο ευρύ κοινό, ολοκληρώθηκε στις 25 Ιουνίου 2010 και ανήλθε σε €45,1 εκ. Το επιτόκιο καθορίστηκε στο 7% και ο τόκος είναι πληρωτέος κάθε τρεις μήνες. Τα αξιόγραφα κεφαλαίου δεν έχουν ημερομηνία λήξης αλλά θα μπορούν, κατ' επιλογή της Τράπεζας, κατόπιν έγκρισης της ΚΤΚ, να εξαγοραστούν στο σύνολό τους στην ονομαστική τους αξία μαζί με οποιοσδήποτε δεδουλευμένους τόκους, πέντε χρόνια μετά την ημερομηνία έκδοσής τους ή σε οποιαδήποτε ημερομηνία πληρωμής τόκου που ακολουθεί. Τα αξιόγραφα κεφαλαίου αποτελούν άμεσες, μη εξασφαλισμένες, δευτερεύουσες υποχρεώσεις της Τράπεζας και η αποπληρωμή τους ακολουθεί σε προτεραιότητα την αποπληρωμή των υποχρεώσεων προς τους καταθέτες και άλλους πιστωτές και περιλαμβάνονται στα Βασικά Ίδια

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Κεφάλαια της Τράπεζας. Τα αξιόγραφα κεφαλαίου είναι εισηγμένα στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Κατά τις 30 Ιουνίου 2012 το υπόλοιπο των εν λόγω αξιόγραφων ανερχόταν στα €238 εκ.

Ευρήματα

- Σε παρουσίαση που έγινε στις 23 Μαρτίου 2010 για την έκδοση από την Marfin CLR σε στελέχη της ανώτερης και μεσαίας διεύθυνσης της Τράπεζας, περιλαμβανομένων των διευθυντών των καταστημάτων, καθορίστηκαν στόχοι για την κάθε διεύθυνση (Retail, Corporate/Commercial, IBCs, Wealth Mgt, Marfin CLR) για σκοπούς κάλυψης της έκδοσης. Ο μεγαλύτερος στόχος για την κάλυψη της έκδοσης (49%) ανατέθηκε στον Τομέα Ιδιωτών. Στην εν λόγω παρουσίαση αναφέρθηκε ότι σε αρκετές περιπτώσεις κατά τις εκδόσεις των ετών 2008 και 2009 δεν κατανοήθηκαν και δεν εξηγήθηκαν στους επενδυτές σημαντικοί όροι (κυρίως το γεγονός ότι είναι αόριστης διάρκειας). Ως σημαντικό κίνητρο αναφέρθηκε η δέσμευση που έδωσε η τράπεζα ότι μετά την έκδοση τους μπορούν να γίνουν αποδεκτά ως εξασφάλιση για δανεισμό με ευνοϊκό επιτόκιο στη βάση της ονομαστικής τους αξίας. Ως selling point αναφέρθηκε επίσης η αξιοπιστία που προέκυψε από το 2008 κατά την εξαγορά των αξιογράφων του 2003 και η αντικατάστασή τους με αξιόγραφα υψηλότερης απόδοσης.
- Κατά την συνάντηση του Leadership Group της τράπεζας που έλαβε μέρος στις 24 Μαρτίου 2010, έγινε ενημέρωση για την νέα έκδοση που θα υποβληθεί στο ΔΣ για έγκριση στις 30 Μαρτίου 2010 και ζητήθηκε όπως γίνουν όλες οι προσπάθειες για επιτυχία της έκδοσης λαμβάνοντας υπόψη ότι πρόκειται για εναλλακτική μορφή κατάθεσης με απόδοση 7% σταθερή και ότι θα είναι αποδεκτά για εξασφάλιση ίση με 100% της αξίας τους για μελλοντικό δανεισμό. Κατά την επόμενη συνάντηση του Leadership Group που έλαβε μέρος στις 29 Απριλίου 2010, ζητήθηκε από όλους να εντατικοποιήσουν τις προσπάθειες τους ώστε να επιτευχθεί ο στόχος που έχει τεθεί για την πώληση αξιογράφων. Επιπρόσθετα ζητήθηκε όπως καθησυχαστούν οι οποιεσδήποτε ανησυχίες διαδίδονται όσον αφορά την ενδεχόμενη ανικανότητα του Ομίλου να καλύψει τους τόκους των αξιογράφων, αφού αυτοί θα καταβληθούν από το εισόδημα του Ομίλου.
- Στην παρουσίαση των αξιογράφων που έγινε από τον Τομέα Επενδυτών στους Product Specialists (υπάλληλοι οι οποίοι κατείχαν τα πιστοποιητικά που απαιτούνται από το Νόμο για παροχή επενδυτικών υπηρεσιών) στις 12 Απριλίου 2010, αναφέρεται ότι αναμένεται χαμηλή εμπορευσιμότητα των εν λόγω αξιογράφων στο ΧΑΚ και αυτός είναι ένας από τους λόγους για τους οποίους παρέχουν υψηλό επιτόκιο. Επιπρόσθετα ως βασικό selling point αναφέρεται το γεγονός ότι η τράπεζα το 2008 εξαγόρασε τα αξιόγραφα που έκδωσε το 2003 μετά από 5 έτη και τα αντικατέστησε με αξιόγραφα υψηλότερου κόστους για να διασφαλίσει την αξιοπιστία της. Στην μεθοδολογία προώθησής τους, δίδονταν οδηγίες στους Product Specialists να συνεργαστούν με τους Διευθυντές των διαφόρων Μονάδων για επιλογή των πελατών (δηλ, υφιστάμενων καταθετών της τράπεζας) οι οποίοι θα προσεγγιστούν, καθώς και για προώθηση των αξιογράφων σε άτομα του κύκλου τους. Τα κίνητρα προς τους Product Specialists όπως αναφέρονται στην παρουσίαση ήταν:

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

1. Ανταμοιβή του συντονιστικού ρόλου σε επίπεδο Τομέα.
 2. Οι πωλήσεις θα αντικατοπτριστούν ως ανταμοιβή με βάση τη δική τους προσπάθεια στην αξιολόγηση της απόδοσής τους.
- Με εσωτερική εγκύκλιο ημερομηνίας 14 Απριλίου 2010 προς τους Διευθυντές Τραπεζικών Μονάδων, η Διεύθυνση Λιανικής Τραπεζικής ενημέρωσε για την έκδοση των αξιογράφων και διαβίβαξε ενημερωτικό σημείωμα με πιθανές ερωτήσεις και απαντήσεις, στο οποίο αναφέρονταν τα χαρακτηριστικά των αξιογράφων, τα επιχειρήματα για την πώληση τους και τα πιο κάτω πλεονεκτήματα για τους πελάτες:
 1. Υψηλή απόδοση τόκου που αποζημιώνει τους επενδυτές για τους κινδύνους που αναλαμβάνουν. Σε εσωτερική αλληλογραφία που στάληκε από την Διεύθυνση Λιανικής Τραπεζικής προς τους Διευθυντές των Τραπεζικών Μονάδων για την έκδοση προς το ευρύ κοινό, αναφέρεται ότι το ψηλό επιτόκιο αποτελεί ένα ισχυρό όπλο στα χέρια τους με το οποίο μπορούν να προσελκύσουν κεφάλαια από τον ανταγωνισμό όσο και να προστατέψουν τα υφιστάμενα κεφάλαια των πελατών τους.
 2. Σταθερό και παράλληλα υψηλό επιτόκιο, που δεν μεταφέρει τον κίνδυνο μεταβλητότητας επιτοκίου στους επενδυτές.
 3. Πολύ ελκυστική επιλογή για επενδυτές που υιοθετούν μακροχρόνιο επενδυτικό ορίζοντα και/ή στοχεύουν σε διασφάλιση ελάχιστων και σταθερών μελλοντικών ταμειακών εισροών μέσω πραγματοποίησης επενδύσεων σε επενδύσεις υψηλού/σταθερού επιτοκίου.
 4. Η συνέχιση και κορύφωση της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης είχε ως αποτέλεσμα την επικέντρωση στο εισόδημα από επενδύσεις και όχι στην κεφαλαιουχική υπεραξία, χώρο όπου η παραδοσιακή επιλογή των τραπεζικών καταθέσεων προσφέρει χαμηλότερες αποδόσεις και πολύ μικρότερη διάρκεια.
 5. Δυνατότητα εξασφάλισης ρευστότητας μέσω ενεχυρίασης με πολύ ευνοϊκούς όρους.
 6. Αξιοπιστία της τράπεζας, όπου το 2008 η τράπεζα προέβηκε σε εξαγορά των αξιογράφων του 2003 και τα αντικατέστησε σε ψηλότερο κόστος με την έκδοση των Αξιογράφων Κεφαλαίου του 2008.

Επιπρόσθετα, στην προαναφερόμενη εγκύκλιο αναφέρονταν τα ακόλουθα:

1. Υφιστάμενοι πελάτες οι οποίοι έχουν λογαριασμούς καταθέσεων τακτής προθεσμίας και καταθέσεων υπό προειδοποίηση δεν θα χρεώνονται έξοδα πρόωρης εξόφλησης για να αγοράσουν αξιόγραφα.
2. Σε περιπτώσεις που πελάτες διατηρούν καταθέσεις τακτής προθεσμίας σε ξένο νόμισμα, και επιθυμούν να επενδύσουν στα αξιόγραφα, δεν θα υπάρχει οποιαδήποτε χρέωση αναφορικά με έξοδα πρόωρου κλεισίματος λογαριασμού και έξοδα μετατροπής των καταθέσεων τους από ξένο νόμισμα σε Ευρώ.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

3. Σε περίπτωση που πελάτης επιθυμεί να αποσύρει μέρος των χρημάτων του από γραμμάτιο, τότε το υπόλοιπο ποσό που θα παραμείνει θα μπορεί να συνεχίσει να απολαμβάνει το ίδιο επιτόκιο όπως προηγουμένως.
4. Τα υπό επένδυση κεφάλαια θα μπορούν να κατατίθενται σε λογαριασμό από την επόμενη μέρα της επένδυσης τους μέχρι τις 13 Μαΐου 2010 με 4% ετήσιο επιτόκιο.
5. Αναπροσαρμογή στόχων των καταθέσεων προς τα κάτω για όλα τα καταστήματα, τόσο στις υφιστάμενες τόσο και στις νέες καταθέσεις οι οποίες θα μετατραπούν σε αξιόγραφα.
6. Προμήθεια πώλησης ύψους 5%, η οποία θα πιστώνεται μόνο στα καταστήματα ή μονάδες που αποδεδειγμένα επιτυγχάνουν πώληση. Η προμήθεια αυτή δίδεται ανεξάρτητα εάν πρόκειται για μετατροπή υφιστάμενης κατάθεσης ή για νέα κεφάλαια τα οποία προήλθαν εκτός Ομίλου.
7. Πιθανότητα δέσμευσης των αξιόγραφων για εξασφάλιση δανειοδότησης μέχρι το 100% της ονομαστικής τους αξίας και όχι της χρηματιστηριακής και με χρεωστικό επιτόκιο 7%.
8. Καταβολή κάθε δυνατής προσπάθειας για την επιτυχή έκδοση των αξιόγραφων.
 - Η αίτηση εγγραφής για αγορά των αξιογράφων δεν περιείχε το προειδοποιητικό μήνυμα που περιείχαν οι προηγούμενες εκδόσεις, δηλαδή, ότι ο αιτητής έχει την γνώση και τις ικανότητες να προβεί στην αξιολόγηση της εν λόγω προσφοράς ή ότι έλαβε ανεξάρτητη επαγγελματική συμβουλή αναφορικά με την επένδυση αυτή.
 - Με σημείωμα που στάληκε από τον υπεύθυνο των Product Specialists προς τους Τομάρχες στις 23 Ιουνίου 2010, αναφέρεται σε οδηγίες της Ανώτατης Διεύθυνσης για εντατικοποίηση των προσπαθειών για προώθηση των αξιογράφων και διαβιβάζετο λίστα με τους πελάτες του κάθε Τομέα οι οποίοι διατηρούσαν παράλληλα συνεργασία με ΣΠΙ και καλούνταν να προσεγγίσουν τα εν λόγω άτομα τα οποία εκτιμούνταν ως καλοί υποψήφιοι για αγορά των αξιογράφων.
 - Ο Τομέας Ιδιωτών της τράπεζας σε συνεργασία με το Customers Relationship Management (CRM) προχώρησαν στην δημιουργία ενός μοντέλου πρόβλεψης για να μπορέσουν με βάση τα χαρακτηριστικά των προηγούμενων κατόχων αξιογράφων, να επισημανθούν πιθανοί πελάτες για την αγορά των υπό έκδοση αξιογράφων. Όπως αναφέρει σχετική εσωτερική αλληλογραφία ημερομηνίας 23 Ιουνίου 2010, για ανάπτυξη του εν λόγω μοντέλου χρησιμοποιήθηκαν ως βάση 700 ιδιώτες πελάτες οι οποίοι αγόρασαν προηγούμενα αξιόγραφα της τράπεζας. Συναφώς, από την εν λόγω άσκηση κρίθηκε ότι άντρες κάτοικοι Κύπρου με μεγάλες καταθέσεις, ηλικίας 35+ ετών (ο μέγιστος αριθμός πελατών βρισκόταν στις ηλικίες 55-65), αποτελούν την κύρια ομάδα πελατών που θα πρέπει να προσεγγιστούν για την πώληση των αξιογράφων. Επιπρόσθετα, στις 5 Μαρτίου 2010 στάληκε από τον Τομέα Ιδιωτών προς τους διευθυντές καταστημάτων εσωτερική αλληλογραφία με λίστες πελατών που μείωσαν τα πιστωτικά τους υπόλοιπα με την τράπεζα πέραν των EUR 200 χιλ. κατά τον τελευταίο χρόνο, με οδηγίες για προσέγγιση τους, με όπλο το ψηλό επιτόκιο των αξιογράφων και στόχο την προσέλκυσή τους πίσω στην πελατεία της τράπεζας.
 - Από τα παράπονα που λήφθηκαν από κατόχους αξιογράφων, διαφαίνεται ότι τα εν λόγω αξιόγραφα παρουσιάστηκαν από την τράπεζα ως ένα σχέδιο για εκλεκτούς πελάτες με προνομιακό

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

επιτόκιο. Παράλληλα, παρεχόταν η διαβεβαίωση ότι ο τόκος ήταν εξασφαλισμένος και δινόταν η υπόσχεση (γραπτώς ή προφορικώς) ότι μπορεί να τους παραχωρηθεί ισόποσο δάνειο σε περίπτωση ανάγκης εξασφάλισης μετρητών με επιτόκιο ίσο με αυτό που πληρωνόταν στα αξιόγραφα.

- Δεν γίνονταν στοχευμένες παρουσιάσεις/εκπαιδεύσεις για τα χαρακτηριστικά των αξιογράφων προς τους Διευθυντές Καταστημάτων/Μονάδων, οι οποίοι είχαν ενεργό ρόλο στην επικοινωνία με τους πιθανούς πελάτες κατά την προώθηση της έκδοσης. Ως εκ τούτου, δεν είχαν ούτε τις απαραίτητες γνώσεις αλλά ούτε τα απαραίτητα πιστοποιητικά για να αντιληφθούν πλήρως τους κινδύνους και να τους μεταφέρουν/εξηγήσουν ορθά και αντικειμενικά στους επενδυτές.
- Από τα παράπονα που λήφθηκαν από κατόχους αξιογράφων, το κύριο στοιχείο που αναφέρεται ήταν ότι δεν ήταν ξεκάθαρο σε αυτούς το γεγονός ότι τα αξιόγραφα δεν ήταν καταθετικό προϊόν. Σημειώνεται ότι στην πληροφόρηση που δινόταν στους υποψήφιους επενδυτές πουθενά δεν γίνεται αναφορά ότι τα εν λόγω αξιόγραφα δεν είναι καταθετικό προϊόν και, ως εκ τούτου, δεν εμπίπτουν κάτω από το Σχέδιο Προστασίας Καταθέσεων.

Συμπέρασμα -Υπήρξε παροχή επενδυτικής συμβουλής

Σύμφωνα με τη Δήλωση Πολιτικής της ΕΑΚΑΑ που αναφέρεται πιο πάνω, για να αποφασιστεί κατά πόσον, υπό τις περιστάσεις, δόθηκε επενδυτική συμβουλή θα πρέπει να απαντηθούν καταφατικά τα πέντε ερωτήματα που τίθενται στο έγγραφο.

Ερώτημα 1

Η υπηρεσία που προσφέρεται αποτελεί σύσταση;

Ναι. Όπως φαίνεται από τα στοιχεία πιο πάνω και σύμφωνα με όσα αναφέρουν πολλά παράπονα κατόχων αξιογράφων, στις προσωπικές επαφές λειτουργών της τράπεζας με αυτούς τονίζονταν κυρίως ή/και αποκλειστικά τα θετικά χαρακτηριστικά του εν λόγω χρηματοοικονομικού μέσου (καθώς και δινόταν η λάθος εντύπωση ότι η τράπεζα θα αποπληρώσει τα αξιόγραφα στα πέντε έτη) και υποβαθμίζονταν ή δεν αναφέρονταν καθόλου οι κίνδυνοι που απέρρεαν από αυτό. Οι Διευθυντές και άλλα στελέχη των καταστημάτων/μονάδων, οι οποίοι είχαν ενεργό ρόλο στην επαφή και επικοινωνία με τους πιθανούς πελάτες κατά την προώθηση της έκδοσης, αλλά και άλλοι υπάλληλοι που επικοινωνούσαν με πελάτες, δεν κατείχαν τα απαραίτητα πιστοποιητικά και γνώσεις για να αντιληφθούν πλήρως τους κινδύνους και να τους εξηγήσουν/αναφέρουν ορθά και εμπεριστατωμένα στους πελάτες. Διαφάνηκε ότι η παροχή πληροφόρησης γινόταν δίδοντας έμφαση στα πλεονεκτήματα του προϊόντος και, ως εκ τούτου, παρείχετο σε μεροληπτική βάση. Σε μια τέτοια περίπτωση επηρεάζεται η απόφαση του παραλήπτη και υπό τις περιστάσεις, θεωρείται ότι γίνεται σύσταση.

Ερώτημα 2

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Η σύσταση έχει σχέση με μία ή περισσότερες συναλλαγές σε χρηματοοικονομικά μέσα;

Ναι, εφόσον αφορά την αγορά αξιογράφων, τα οποία εμπίπτουν κάτω από τον ορισμό του χρηματοοικονομικού μέσου.

Ερώτημα 3

Παρουσιάζεται η σύσταση ως κατάλληλη για τον επενδυτή και βασίζεται στις περιστάσεις του συγκεκριμένου ατόμου/επενδυτή;

Ναι. Το γεγονός ότι η τράπεζα προσέγγιζε πρωτίστως και οργανωμένα πελάτες-καταθέτες οι οποίοι εντοπίστηκαν από την δημιουργία του μοντέλου πρόβλεψης με βάση τα χαρακτηριστικά τους από τους κατόχους προηγούμενων σειρών αξιογράφων, εμμέσως παρουσίαζε σε αυτούς τα αξιόγραφα ως κατάλληλα και επηρέαζε την απόφασή τους να επενδύσουν σε αυτά. Επιπρόσθετα, λόγω των κινήτρων που δίδονταν προς τις διευθύνσεις/καταστήματα που ανελάμβαναν την επαφή με τους πελάτες, καθώς και από τα παράπονα κατόχων αξιογράφων που λήφθηκαν, διαφαίνεται ότι η τράπεζα έθεσε ως ύψιστο στόχο την επιτυχία της έκδοσης των αξιογράφων, τα οποία θεωρούσε ως κατάλληλη επένδυση για τους πελάτες της.

Ερώτημα 4

Η σύσταση γίνεται με διαφορετικούς τρόπους εκτός από αποκλειστικά μέσω καναλιών επικοινωνίας ή απευθείας προς το ευρύ κοινό;

Ναι, η επικοινωνία και επαφή με πολλούς επενδυτές έγινε μέσω προσωπικών συναντήσεων ή/και τηλεφωνικώς, κυρίως με πρωτοβουλία της τράπεζας.

Ερώτημα 5

Γίνεται η σύσταση προς ένα πρόσωπο υπό την ιδιότητά του ως επενδυτή ή δυνητικού επενδυτή;

Ναι. Η διαδικασία προώθησης της διάθεσης των αξιόγραφων πρωτίστως απευθυνόταν σε συγκεκριμένη κατηγορία επενδυτών, οι οποίοι επιλέχθηκαν λόγω της προσωπικής τους κατάστασης (π.χ. μεγάλο-καταθέτες). Επιπρόσθετα, η σύσταση γινόταν ξεκάθαρα για επενδυτικό σκοπό.

Από τα πιο πάνω διαφαίνεται ότι η τράπεζα εφάρμοσε διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των Αξιογράφων Κεφαλαίου του έτους 2010 οι οποίες κατέληγαν άμεσα ή έμμεσα στην παροχή επενδυτικής συμβουλής στους πελάτες. Δεδομένων των πιο πάνω, η τράπεζα δεν έθεσε τις κατάλληλες διαδικασίες για να ικανοποιήσει τις πρόνοιες του Νόμου και της Οδηγίας της ΚΤΚ για παροχή επενδυτικής συμβουλής κατά την έκδοση των Αξιογράφων Κεφαλαίου του έτους 2010.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

4) Μετατρέψιμα Αξιογράφα Ενισχυμένου Κεφαλαίου 2011

Χαρακτηριστικά

Στις 29 Ιουλίου 2011 η Τράπεζα έκδωσε €65,2 εκ. ΜΑΕΚ, τα οποία προσφέρθηκαν σε όλους τους υφιστάμενους μετόχους της τράπεζας μέσω δικαιωμάτων προτίμησης. Τα ΜΑΕΚ αποτελούν Πρωτοβάθμια Κεφάλαια (Tier I) της τράπεζας, σύμφωνα με την Βασιλεία III. Τα ΜΑΕΚ φέρουν σταθερό επιτόκιο 7% ετησίως. Η τιμή μετατροπής για όλες τις περιόδους μετατροπής είχε οριστεί σε €1,80 ανά συνήθη μετοχή της Τράπεζας και υπόκειται σε συνήθεις αναπροσαρμογές για εταιρικές πράξεις με ελάχιστη τιμή την ονομαστική αξία (σήμερα €0,10). Η τιμή μετατροπής αναπροσαρμόστηκε από €1,80 σε €1,54 λόγω της διανομής μερίσματος για το έτος 2010 ύψους €0,10 ανά μετοχή ονομαστικής αξίας €0,85 υπό μορφή μετοχών έκδοσης της τράπεζας. Οι περίοδοι μετατροπής των ΜΑΕΚ σε μετοχές είναι η 1 έως 15 Σεπτεμβρίου και Νοεμβρίου για τα έτη 2011-2015 και 1 έως 15 Μαρτίου και Μαΐου για τα έτη 2012-2016.

Η τράπεζα μπορεί, κατά την κρίση της, σε οποιοδήποτε χρόνο, λαμβάνοντας υπόψη τη φερεγγυότητα καθώς και την οικονομική της κατάσταση, να επιλέξει να ακυρώσει την πληρωμή τόκου σε μη σωρευτική βάση. Η τράπεζα υποχρεωτικά προβαίνει σε ακύρωση πληρωμής τόκου αν (i) δεν τηρεί της ελάχιστες απαιτήσεις της φερεγγυότητας, όπως αυτή ορίζεται από την Κεντρική Τράπεζα, ή (ii) δεν διαθέτει τα απαιτούμενα διανεμητέα αποθεματικά. Σε περίπτωση που συμβεί οποιοδήποτε Γεγονός Έκτακτης Ανάγκης ή Γεγονός Βιωσιμότητας τα ΜΑΕΚ μετατρέπονται υποχρεωτικά σε συνήθεις μετοχές, στην τιμή υποχρεωτικής μετατροπής. Τα ΜΑΕΚ είναι αόριστης διάρκειας αλλά μπορούν να εξαγοραστούν, κατ' επιλογή της τράπεζας, στο σύνολό τους, αλλά όχι μέρος τους, στην ονομαστική τους αξία πλέον τους δεδουλευμένους τόκους, μετά τα πέντε χρόνια από την έκδοσή τους ή σε οποιαδήποτε ημερομηνία πληρωμής τόκου, κατόπιν έγκρισης της ΚΤΚ.

Τα ΜΑΕΚ είναι εισηγμένα στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Κατά τις 31 Μαρτίου 2012 το υπόλοιπο των εν λόγω αξιογράφων ανερχόταν στα €65εκ.

Ευρήματα

- Η αίτηση συμμετοχής για την έκδοση προς το ευρύ κοινό δεν περιείχε βεβαίωση ότι ο αιτητής έχει την γνώση και τις ικανότητες για να προβεί στην αξιολόγηση της εν λόγω προσφοράς.
- Σε παρουσίαση που έγινε στις 16 Μαΐου το 2011 για την έκδοση από την Marfin CLR σε στελέχη της ανώτερης και μεσαίας διεύθυνσης της Τράπεζας, περιλαμβανομένων των διευθυντών των καταστημάτων, καθορίστηκαν στόχοι για την κάθε διεύθυνση (Retail, Corporate/Commercial, IBCs, Wealth Management, Marfin CLR) για κάλυψη της έκδοσης. Ο μεγαλύτερος στόχος για την κάλυψη της έκδοσης (55%) ανατέθηκε στον Τομέα Ιδιωτών.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

• Κατά την συνάντηση του Leadership Group της τράπεζας που έλαβε μέρος στις 30 Μαΐου 2011, ζητήθηκε όπως γίνει προσπάθεια από όλους και αξιοποίηση των προσβάσεων τους ούτως ώστε να επιτύχει η έκδοση. Αναφέρθηκε επίσης ότι υπάρχουν πολλά θετικά στοιχεία, όπως οι κεφαλαιακοί δείκτες της τράπεζας, και είναι σημαντικό αυτά να μεταδοθούν στο προσωπικό. Στην μεθοδολογία προώθησης τους, δόθηκαν οδηγίες στους Product Specialists να συνεργαστούν με τους Διευθυντές των διαφόρων Μονάδων για επιλογή των πελατών οι οποίοι θα προσεγγιστούν. Τα κίνητρα προς τους Product Specialists όπως αναφέρονταν στην παρουσίαση ήταν:

1. Οι πωλήσεις αξιογράφων εμπίπτουν στους στόχους του κάθε τομέα.
2. Οι πωλήσεις θα αντικατοπτριστούν στα εισοδήματα και στον αριθμό των επενδυτικών προϊόντων στην αξιολόγηση της απόδοσής τους.

• Με εσωτερική εγκύκλιο ημερομηνίας 8 Ιουνίου 2011 προς όλο το προσωπικό της τράπεζας, έγινε ενημέρωση για την έκδοση των αξιογράφων και διαβιβαζόταν ενημερωτικό σημείωμα με πιθανές ερωτήσεις και απαντήσεις. Στην εγκύκλιο αναφέρονταν, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

1. Τα αξιόγραφα προσφέρονται κατά κύριο λόγο σε πελάτες οι οποίοι ζητούν ψηλότερες αποδόσεις από αυτές που προσφέρουν οι καταθέσεις και οι οποίοι μπορούν να αξιολογήσουν το ρίσκο που ενσωματώνει η επένδυση αυτή. Το προσφερόμενο επιτόκιο το οποίο είναι σταθερό για όλη τη διάρκεια των αξιογράφων αποτελεί ένα ισχυρό όπλο στα χέρια του προσωπικού για την προσέλκυση κεφαλαίων από τον ανταγωνισμό όσο και την προστασία των υφιστάμενων κεφαλαίων των πελατών.
 2. Υφιστάμενοι πελάτες οι οποίοι έχουν λογαριασμούς καταθέσεων τακτής προθεσμίας και καταθέσεων υπό προειδοποίηση δεν θα χρεώνονται έξοδα πρόωρης εξόφλησης για την αγορά αξιογράφων. Σε περιπτώσεις που πελάτες διατηρούν καταθέσεις τακτής προθεσμίας σε ξένο νόμισμα και επιθυμούν να επενδύσουν στα αξιόγραφα δεν θα υπάρχει οποιαδήποτε χρέωση αναφορικά με έξοδα πρόωρου κλεισίματος λογαριασμού και έξοδα μετατροπής των καταθέσεων τους από ξένο νόμισμα σε Ευρώ.
 3. Σε περίπτωση που πελάτης επιθυμεί να αποσύρει μέρος των χρημάτων του από γραμμάτιο, τότε το υπόλοιπο ποσό που θα παραμείνει θα μπορεί να συνεχίσει να απολαμβάνει το ίδιο επιτόκιο όπως προηγουμένως. Τα υπό επένδυση κεφάλαια θα μπορούν να κατατίθενται σε λογαριασμό από την επόμενη μέρα της επένδυσης τους μέχρι την ημέρα έκδοσης στις 2 Ιουλίου 2011 με 5% ετήσιο επιτόκιο.
 4. Αναπροσαρμογή στόχων των καταθέσεων προς τα κάτω για όλα τα καταστήματα, τόσο στις υφιστάμενες τόσο και στις νέες καταθέσεις οι οποίες θα μετατραπούν σε αξιόγραφα. Καταβολή κάθε δυνατής προσπάθειας για την επιτυχή έκδοση των αξιογράφων.
- Από τα παράπονα που λήφθηκαν από κατόχους αξιογράφων διαφαίνεται ότι τα εν λόγω αξιόγραφα παρουσιάστηκαν από το δίκτυο ως ένα σχέδιο για εκλεκτούς πελάτες με προνομιακό επιτόκιο. Παράλληλα, δινόταν η υπόσχεση (γραπτώς ή προφορικώς) ότι μπορεί να τους παραχωρηθεί ισόποσο δάνειο σε περίπτωση ανάγκης εξασφάλισης μετρητών με ευνοϊκό ή ίσο με το επιτόκιο που

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

έφεραν τα αξιόγραφα. Περαιτέρω, παρείχεται προμήθεια πώλησης ύψους 5% στα καταστήματα ή μονάδες που αποδεδειγμένα επιτύγχαναν πώληση (δηλαδή υπέβαλαν την αίτηση απόκτησης των αξιογράφων με την σφραγίδα του καταστήματος ή της μονάδας τους). Η προμήθεια αυτή διδόταν ανεξάρτητα από το εάν πρόκειται για μετατροπή υφιστάμενης κατάθεσης ή για νέα κεφάλαια τα οποία προέρχονταν από πηγές εκτός Ομίλου.

- Από τα παράπονα που λήφθηκαν από κατόχους αξιογράφων, το κύριο στοιχείο που αναφέρεται ήταν ότι δεν ήταν ξεκάθαρο σε αυτούς το γεγονός ότι τα αξιόγραφα δεν ήταν καταθετικό προϊόν. Σημειώνεται ότι στην πληροφόρηση που δινόταν στους υποψήφιους επενδυτές πουθενά δεν γίνεται αναφορά ότι τα εν λόγω αξιόγραφα δεν είναι καταθετικό προϊόν και, ως εκ τούτου, δεν εμπίπτουν κάτω από το Σχέδιο Προστασίας Καταθέσεων.

Συμπέρασμα - Υπήρξε παροχή επενδυτικής συμβουλής

Σύμφωνα με τη Δήλωση Πολιτικής της ΕΑΚΑΑ που αναφέρεται πιο πάνω, για να αποφασιστεί κατά πόσον, υπό τις περιστάσεις, δόθηκε επενδυτική συμβουλή θα πρέπει να απαντηθούν καταφατικά τα πέντε ερωτήματα που τίθενται στο έγγραφο.

Ερώτημα 1

Η υπηρεσία που προσφέρεται αποτελεί σύσταση;

Ναι. Σύμφωνα με τα ευρήματα πιο πάνω και όπως αναφέρουν πολλά παράπονα κατόχων αξιογράφων, στις προσωπικές επαφές λειτουργών της τράπεζας με αυτούς υπερτονίζονταν τα θετικά χαρακτηριστικά του εν λόγω χρηματοοικονομικού μέσου και υποβαθμίζονταν οι όποιοι ενδεχόμενοι κίνδυνοι που απέρρεαν από αυτό. Οι Διευθυντές και το προσωπικό των καταστημάτων/μονάδων, οι οποίοι είχαν ενεργό ρόλο στην επικοινωνία με πιθανούς επενδυτές κατά την προώθηση διάθεσης της έκδοσης, δεν είχαν τις απαραίτητες γνώσεις ούτε κατείχαν τα απαραίτητα πιστοποιητικά για να αντιληφθούν πλήρως τους κινδύνους και να τους μεταφέρουν/εξηγήσουν ορθά και εμπειριστατωμένα στους πελάτες. Η παροχή πληροφόρησης, κατά την οποία τονίζονται τα πλεονεκτήματα ενός προϊόντος και, ως εκ τούτου, δίδεται σε μεροληπτική βάση, είναι δυνατόν να επηρεάσει την απόφαση του παραλήπτη. Συνεπώς σε μια τέτοια περίπτωση και υπό τις περιστάσεις, θεωρείται ως σύσταση.

Ερώτημα 2

Η σύσταση έχει σχέση με μία ή περισσότερες συναλλαγές σε χρηματοοικονομικά μέσα;

Ναι, εφόσον αφορά την αγορά αξιογράφων τα οποία εμπίπτουν κάτω από τον ορισμό του χρηματοοικονομικού μέσου.

Ερώτημα 3

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Παρουσιάζεται η σύσταση ως κατάλληλη για τον επενδυτή και βασίζεται στις περιστάσεις του συγκεκριμένου ατόμου/επενδυτή;

Ναι. Η τράπεζα προσέγγιζε οργανωμένα καταθέτες και εμμέσως παρουσίαζε σε αυτούς τα αξιόγραφα ως κατάλληλα για αυτούς.

Επιπρόσθετα, διαφαίνεται ότι η τράπεζα έθεσε ως ύψιστο στόχο την επιτυχία της έκδοσης των αξιογράφων, τα οποία θεωρούσε ως κατάλληλη επένδυση για τους πελάτες της.

Ερώτημα 4

Η σύσταση γίνεται με διαφορετικούς τρόπους εκτός από αποκλειστικά μέσω καναλιών επικοινωνίας ή απευθείας προς το ευρύ κοινό;

Ναι, η επικοινωνία και επαφή με πολλούς από τους επενδυτές έγινε μέσω προσωπικών συναντήσεων ή/και τηλεφωνικών, κυρίως με πρωτοβουλία της τράπεζας.

Ερώτημα 5

Γίνεται η σύσταση προς ένα πρόσωπο υπό την ιδιότητά του ως επενδυτή ή δυνητικού επενδυτή;

Ναι. Η διαδικασία προώθησης της διάθεσης των αξιόγραφων πρωτίστως απευθυνόταν σε συγκεκριμένη κατηγορία υποψήφιων πελατών οι οποίοι επιλεγήκαν λόγω της προσωπικής τους κατάστασης (π.χ. καταθέτες). Επιπρόσθετα, η σύσταση γινόταν ξεκάθαρα για επενδυτικό σκοπό.

Από τα πιο πάνω διαφαίνεται ότι η τράπεζα εφάρμοσε διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των ΜΑΕΚ του έτους 2011 οι οποίες κατέληγαν άμεσα ή έμμεσα στην παροχή επενδυτικής συμβουλής στους πελάτες. Ως εκ τούτου, η τράπεζα δεν έθεσε τις κατάλληλες διαδικασίες για να ικανοποιήσει τις πρόνοιες του Νόμου και της Οδηγίας της ΚΤΚ για παροχή επενδυτικής συμβουλής κατά την έκδοση των ΜΑΕΚ του έτους 2011.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΙΕΥΘΥΝΣΤΗΓΜΑ

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ

17 Οκτωβρίου 2012

Κύριο Ανδρέα Χ. Αρτέμη,
Πρόεδρο,
Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρίας Λτδ
Λευκωσία

ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΗ

Αξιότιμε κύριε Αρτέμη,

Θέμα: Ευρήματα ειδικού ελέγχου αναφορικά με τις διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων κεφαλαίου

Αναφέρομαι στον πρόσφατο ειδικό έλεγχο που διεξήχθη στην τράπεζά σας από λειτουργούς της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου (ΚΤΚ) με σκοπό την εξέταση των διαδικασιών και πρακτικών προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων κεφαλαίου τα οποία έκδωσε η τράπεζά σας.

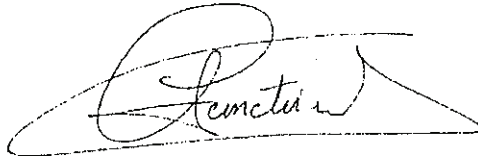
Σχετικά, τίθεται υπόψη σας η έκθεση του ειδικού ελέγχου που διενήργησε η ΚΤΚ από τα ευρήματα της οποίας διαφαίνεται, εκ πρώτης όψεως, ότι η Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ έχει εμπλακεί σε διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων κεφαλαίου που έκδωσε κατά τα έτη 2009 και 2011 οι οποίες συνίστανται στην παροχή της επενδυτικής υπηρεσίας της επενδυτικής συμβουλής, χωρίς να έχουν τηρηθεί οι πρόνοιες του περί Επενδυτικών Υπηρεσιών και Δραστηριοτήτων Νόμου («Νόμος») και της Οδηγίας που έκδωσε η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου για την «Επαγγελματική Συμπεριφορά των Τραπεζών κατά την Παροχή Επενδυτικών ή Παρεπόμενων Υπηρεσιών και κατά τη Άσκηση Επενδυτικών Δραστηριοτήτων» («Οδηγία»). Συναφώς, η τράπεζά σας εκ πρώτης όψεως, παρέλειψε να συμμορφωθεί με τα άρθρα 18(2)(α), 36(1)(α),(β) και (γ) και 52(1) του Νόμου και τα άρθρα 6, 10 και 14 της Οδηγίας.

Η ΚΤΚ, ως η αρμόδια Εποπτική Αρχή για τις τράπεζες, δύναται να λάβει τα αναφερόμενα στα άρθρα 30, 42(3) και 57 του Νόμου μέτρα σε περίπτωση που τράπεζα παραλείπει να συμμορφωθεί με τις διατάξεις του Νόμου και της Οδηγίας της ΚΤΚ που εκδόθηκε βάσει του Νόμου.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Προτού ληφθεί οποιαδήποτε απόφαση, καλείστε, μέχρι τις 26 Οκτωβρίου 2012, να υποβάλετε, εάν επιθυμείτε, γραπτώς οποιαδήποτε σχόλια και εξηγήσεις επί των ευρημάτων της επισυναπτόμενης έκθεσης. Σε περίπτωση που δεν ληφθεί η απάντησή σας εντός του πιο πάνω τεθέντος χρονικού ορίου, η ΚΤΚ θα προχωρήσει στη λήψη απόφασης στη βάση των διαθέσιμων στοιχείων και πληροφοριών που έχει στην κατοχή της.

Με εκτίμηση

Πανίκος Δημητριάδης

- Κοιν.: 1. κ. Γιάννης Κυπρή
Διευθύνων Σύμβουλος
2. κ. Κωνσταντίνος Τσολάκκης
Εσωτερικός Ελεγκτής
3. κ. Ανδρέας Δημητρίου
Ernst & Young Ltd

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Έκθεση ειδικού ελέγχου της Τράπεζας Κύπρου

1. ΣΚΟΠΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ

Κατά το 2009 η Τράπεζα Κύπρου είχε προβεί σε έκδοση μετατρέψιμων αξιογράφων κεφαλαίου αόριστου διάρκειας και το 2011 σε έκδοση αξιογράφων αόριστου διάρκειας και μετατρέψιμων σε μετοχές (ΜΑΕΚ), με σκοπό την ενίσχυση των πρωτοβάθμιων κεφαλαίων της. Με ανακοίνωση της στις 15 Ιουνίου 2012, η Τράπεζα Κύπρου ενημέρωσε τους κατόχους αξιογράφων έκδοσης του 2009 ότι η πληρωμή των τόκων θα αναβληθεί και θα καταβληθεί σε περίπτωση εξαγοράς των αξιογράφων από την τράπεζα, και στην περίπτωση των ΜΑΕΚ του 2011, η πληρωμή τόκων θα ακυρωθεί και δεν θα είναι πληρωτέα από την τράπεζα.

Μετά την πιο πάνω ανακοίνωση της τράπεζας, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (ΚΤΚ) έγινε δέκτης εκατοντάδων γραπτών και προφορικών καταγγελιών από κατόχους αξιογράφων για χρησιμοποίηση αθέμιτων πρακτικών ή/και παραπλάνησης τους από την τράπεζα, με στόχο την προώθηση πώλησης τους σε πρόσωπα που δεν κατείχαν τις απαραίτητες γνώσεις για να αξιολογήσουν τους συνεπαγόμενους κινδύνους.

Βάσει των αρμοδιοτήτων και εξουσιών που παρέχονται στην ΚΤΚ από τον περί Επενδυτικών Υπηρεσιών και Δραστηριοτήτων και Ρυθμιζόμενων Αγορών Νόμο του 2007 ('ο Νόμος'), το Τμήμα Εποπτείας & Ρύθμισης Τραπεζικών Εργασιών της ΚΤΚ ζήτησε την παροχή πληροφοριών και στοιχείων από την τράπεζα και διεξήγαγε επιτόπια επιθεώρηση σε αυτή, για σκοπούς εξέτασης των διαδικασιών και πρακτικών που εφαρμόζεε κατά την προώθηση της διάθεσης αξιογράφων κεφαλαίου, ούτως ώστε να εξακριβωθεί ο βαθμός συμμόρφωσης της με τις διατάξεις του Νόμου και της Οδηγίας που η ΚΤΚ έχει εκδώσει στις 20 Δεκεμβρίου 2007 δυνάμει του εν λόγω Νόμου για την 'Επαγγελματική Συμπεριφορά των Τραπεζών κατά την Παροχή Επενδυτικών ή Παρεπόμενων Υπηρεσιών και κατά τη Άσκηση Επενδυτικών Δραστηριοτήτων' ('η Οδηγία').

Στόχος του ελέγχου ήταν να εξεταστεί κατά πόσο η τράπεζα παρείχε την επενδυτική υπηρεσία της επενδυτικής συμβουλής κατά την προώθηση της διάθεσης των αξιογράφων που έκδωσε η ίδια και, σε περίπτωση διαπίστωσης τέτοιου γεγονότος, το βαθμό συμμόρφωσης της κατά την άσκηση της εν λόγω δραστηριότητας με τις πρόνοιες του Νόμου και της Οδηγίας της ΚΤΚ.

Τα αξιόγραφα κεφαλαίου θεωρούνται πολύπλοκα χρηματοοικονομικά μέσα, λόγω των χαρακτηριστικών της αόριστου διάρκειας ή/και μετατρεψιμότητας τους σε μετοχές και, ως εκ τούτου, εμπεριέχουν κινδύνους οι οποίοι ενδεχομένως να μην είναι εύκολα και πλήρως κατανοητοί από ιδιώτες

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

επενδυτές. Σημειώνεται ότι ο μεγαλύτερος αριθμός των κατόχων αξιογράφων κεφαλαίου είναι ιδιώτες πελάτες οι οποίοι ήταν κυρίως υφιστάμενοι μέτοχοι/κάτοχοι αξιογράφων προηγούμενης έκδοσης της τράπεζας. Ο Νόμος απαιτεί από τις τράπεζες να επιβεβαιώνουν ότι τα χρηματοοικονομικά μέσα που παρέχουν στους πελάτες τους είναι κατάλληλα για αυτούς και περιέχει πρόνοιες για προστασία των επενδυτών, όταν παρέχονται σε αυτούς επενδυτικές υπηρεσίες σε σχέση με αυτά τα προϊόντα. Ωστόσο, ο Νόμος δεν απαγορεύει την έκδοση αξιογράφων ή άλλων πολύπλοκων χρηματοοικονομικών μέσων και την διάθεση τους σε ιδιώτες πελάτες χωρίς να εφαρμόζονται οι απαιτήσεις του Νόμου, νοουμένου ότι ο εκδότης δεν παρέχει ταυτόχρονα επενδυτικές υπηρεσίες, περιλαμβανομένης της επενδυτικής συμβουλής.

2. ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Όπως αναφέρεται πιο πάνω, στόχος του ελέγχου ήταν να εξεταστεί κατά πόσο η τράπεζα παρείχε την επενδυτική υπηρεσία της επενδυτικής συμβουλής κατά την προώθηση διάθεσης αξιογράφων που έκδωσε η ίδια καθώς και, σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, το βαθμό συμμόρφωσης της κατά την άσκηση της εν λόγω δραστηριότητας με τις πρόνοιες του Νόμου και της Οδηγίας της ΚΤΚ, που εκδόθηκε δυνάμει του εν λόγω Νόμου στις 20 Δεκεμβρίου 2007.

Περαιτέρω, λήφθηκε υπόψη το έγγραφο της Δήλωσης Πολιτικής της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών Κεφαλαιαγοράς (CESR) ημερομηνίας 19 Απριλίου 2010 αναφορικά με τον ορισμό της επενδυτικής συμβουλής (Understanding the definition of advice under MiFID). Οι σχετικές πρόνοιες των πιο πάνω είναι οι ακόλουθες:

Ο περί Επενδυτικών Υπηρεσιών και Δραστηριοτήτων Νόμος.

Το άρθρο 2 του Νόμου ορίζει την επενδυτική συμβουλή ως ακολούθως:

“Επενδυτική συμβουλή σημαίνει την παροχή προσωπικών συστάσεων σε πελάτη, είτε κατόπιν αίτησής του είτε με πρωτοβουλία της τράπεζας, σχετικά με μία ή περισσότερες συναλλαγές που αφορούν χρηματοοικονομικά μέσα. Για τους σκοπούς του παρόντος ορισμού, προσωπική σύσταση σημαίνει σύσταση που:

(α) δίνεται σε ένα πρόσωπο υπό την ιδιότητα του ως υφιστάμενου ή πιθανού πελάτη, ή υπό την ιδιότητα του ως αντιπροσώπου υφιστάμενου ή πιθανού πελάτη,

(β) παρουσιάζεται ως κατάλληλη για τον πελάτη ή βασίζεται στις ιδιαιτερότητες του πελάτη και συμβουλεύει τον πελάτη για τη διενέργεια ενός από τα ακόλουθα σύνολα ενεργειών:

(i) αγορά, πώληση, εγγραφή, ανταλλαγή, εξαγορά, διακράτηση ή αναδοχή συγκεκριμένου χρηματοοικονομικού μέσου,

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

(ii) άσκηση ή μη άσκηση οποιουδήποτε δικαιώματος που παρέχει συγκεκριμένο χρηματοοικονομικό μέσο για την αγορά, πώληση, εγγραφή, ανταλλαγή, ή εξαγορά χρηματοοικονομικού μέσου, αλλά δεν περιλαμβάνει σύσταση που εκδίδεται αποκλειστικά μέσω καναλιού επικοινωνίας ή απευθύνεται στο κοινό.”

Οι παράγραφοι α και β του εδαφίου 1 του άρθρου 36 του Νόμου αναφέρουν ότι “η τράπεζα οφείλει, κατά την παροχή επενδυτικών και παρεπομένων υπηρεσιών σε πελάτες, να ενεργεί δίκαια, με εντιμότητα και επαγγελματισμό, ώστε να εξυπηρετεί με τον καλύτερο τρόπο τα συμφέροντα των πελατών της και να συμμορφώνεται ιδίως με τις κατωτέρω αρχές:

(α) Όλες οι πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των διαφημιστικών ανακοινώσεων, που απευθύνονται από τράπεζα σε πελάτες ή πιθανούς πελάτες, πρέπει να είναι ακριβείς, σαφείς και μη παραπλανητικές· οι διαφημιστικές ανακοινώσεις πρέπει να μπορούν να αναγνωρίζονται σαφώς ως τέτοιες,

(β) η τράπεζα οφείλει να παρέχει στους πελάτες ή στους πιθανούς της πελάτες κατάλληλη πληροφόρηση σε κατανοητή μορφή σχετικά με:

(i) την τράπεζα και τις υπηρεσίες της,

(ii) τα χρηματοοικονομικά μέσα και τις προτεινόμενες επενδυτικές στρατηγικές, περιλαμβανομένων κατάλληλης καθοδήγησης και προειδοποιήσεων σχετικά με τους κινδύνους που συνδέονται με τις επενδύσεις στα εν λόγω μέσα ή με την υιοθέτηση των εν λόγω επενδυτικών στρατηγικών,

(iii) τους τόπους εκτέλεσης,

(iv) το κόστος και άλλες συνδεόμενες επιβαρύνσεις, ώστε να είναι ευλόγως σε θέση να κατανοούν τη φύση και τους κινδύνους της προσφερόμενης επενδυτικής υπηρεσίας και του συγκεκριμένου τύπου του προτεινόμενου χρηματοοικονομικού μέσου και, ως εκ τούτου, να λαμβάνουν επενδυτικές αποφάσεις με επίγνωση· οι πληροφορίες αυτές δύνανται να παρέχονται σε τυποποιημένη μορφή.”

Η παράγραφος (γ) του εδαφίου 1 του άρθρου 36 του Νόμου, αναφορικά με τις υποχρεώσεις επαγγελματικής δεοντολογίας κατά την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών σε πελάτες αναφέρει, μεταξύ άλλων, ότι “η τράπεζα οφείλει, κατά την παροχή επενδυτικών και παρεπομένων υπηρεσιών σε πελάτες να ενεργεί δίκαια, με εντιμότητα και επαγγελματισμό, ώστε να εξυπηρετεί με τον καλύτερο τρόπο τα συμφέροντα των πελατών της και όπως όλες οι πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των διαφημιστικών ανακοινώσεων, που απευθύνονται από τράπεζες σε πελάτες ή πιθανούς πελάτες, πρέπει να είναι ακριβείς, σαφείς και μη παραπλανητικές.” Περαιτέρω στην παράγραφο (γ) του εδαφίου 1 του άρθρου 36 επιβάλλεται “η υποχρέωση στις τράπεζες όταν παρέχουν επενδυτικές συμβουλές να αντλούν τις αναγκαίες πληροφορίες σχετικά με την γνώση και την πείρα του πελάτη ή του πιθανού πελάτη στον επενδυτικό τομέα, σε σχέση με τον συγκεκριμένο τύπο χρηματοοικονομικού μέσου καθώς και σχετικά

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

με την οικονομική κατάσταση και τους επενδυτικούς του στόχους, ώστε να του συστήσει τα χρηματοοικονομικά μέσα που είναι κατάλληλα για την περίπτωση του.”

Το άρθρο 52(1) του Νόμου απαιτεί από πρόσωπα που απασχολούνται στις τράπεζες και προσφέρουν επενδυτικές υπηρεσίες, περιλαμβανομένης της παροχής επενδυτικής συμβουλής, να κατέχουν τα απαραίτητα πιστοποιητικά αφού πετύχουν σε εξετάσεις και να είναι εγγεγραμμένα στο δημόσιο μητρώο, που προβλέπεται στο άρθρο 53 του Νόμου.

Περαιτέρω το άρθρο 18(2)(α) του Νόμου απαιτεί από τις “τράπεζες να εφαρμόζουν κατάλληλες πολιτικές και διαδικασίες για να εξασφαλίζεται επαρκώς η συμμόρφωσή τους, συμπεριλαμβανομένων των διευθυντικών τους στελεχών, υπαλλήλων, συνδεδεμένων αντιπροσώπων και άλλων αρμόδιων προσώπων, με τις υποχρεώσεις του παρόντος Νόμου και των δυνάμει αυτού εκδιδόμενων οδηγιών.”

Οδηγία της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου (ΚΤΚ) για την Επαγγελματική Συμπεριφορά των τραπεζών κατά την παροχή επενδυτικών ή παρεπόμενων υπηρεσιών και κατά την άσκηση επενδυτικών δραστηριοτήτων.

Η Οδηγία της ΚΤΚ, η οποία εκδόθηκε στις 20 Δεκεμβρίου του 2007, καθορίζει και εξειδικεύει τις διατάξεις του Νόμου καθώς και τις πρακτικές διαδικασίες που πρέπει να εφαρμόζονται από τις τράπεζες κατά την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών με σκοπό την προστασία των επενδυτών.

Συγκεκριμένα, το άρθρο 6 της πιο πάνω Οδηγίας καθορίζει τις προϋποθέσεις που πρέπει να πληροί η πληροφόρηση για να είναι ακριβής, σαφής και μη παραπλανητική σε υφιστάμενους ή πιθανούς πελάτες (σύμφωνα με το άρθρο 36(1)(α) του Νόμου). Σύμφωνα με το άρθρο 6 της Οδηγίας, η τράπεζα οφείλει να “διασφαλίζει ότι όλες οι πληροφορίες, περιλαμβανομένων των διαφημιστικών ανακοινώσεων, τις οποίες απευθύνει σε, ή διαδίδει με τρόπο που καθιστά πιθανή τη λήψη τους από υφιστάμενους ή πιθανούς ιδιώτες πελάτες, πληρούν, μεταξύ άλλων, τους πιο κάτω όρους:

- (α) είναι ακριβής και ιδίως δεν δίνει έμφαση σε πιθανά οφέλη από μια επενδυτική υπηρεσία ή ένα χρηματοοικονομικό μέσο χωρίς να παρέχει παράλληλα μια δίκαιη και εμφανή ένδειξη για κάθε σχετικό κίνδυνο,
- (β) είναι επαρκής και παρουσιάζεται με τρόπο ώστε να είναι πιθανή η κατανόησή της από ένα μέσο μέλος της ομάδας του κοινού στο οποίο απευθύνεται ή από το οποίο είναι πιθανό να ληφθεί,
- (γ) δεν αποκρύπτει, υποβαθμίζει ή συγκαλύπτει σημαντικά στοιχεία, δηλώσεις ή προειδοποιήσεις.”

Δεδομένου ότι η τράπεζα παρέχει επενδυτικές υπηρεσίες, περιλαμβανομένης της επενδυτικής συμβουλής, το άρθρο 10 της Οδηγίας αναφέρει τις πληροφορίες σχετικά με τα χρηματοοικονομικά μέσα

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

που πρέπει να παρέχει στους υφιστάμενους και πιθανούς πελάτες. Το εν λόγω άρθρο αναφέρει, μεταξύ άλλων, τα πιο κάτω:

“10. (1) Η τράπεζα παρέχει σε υφιστάμενους και πιθανούς πελάτες γενική περιγραφή της φύσης και των κινδύνων των χρηματοοικονομικών μέσων, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη την κατηγοριοποίηση του πελάτη ως ιδιώτη ή επαγγελματία πελάτη. Η περιγραφή αυτή πρέπει να εξηγεί τη φύση του σχετικού είδους χρηματοοικονομικού μέσου και τους ειδικούς κινδύνους που αυτό ενέχει, με επαρκείς λεπτομέρειες ώστε ο πελάτης να μπορεί να λαμβάνει επενδυτικές αποφάσεις βασισμένες σε σωστή ενημέρωση.

(2) Η περιγραφή των κινδύνων περιλαμβάνει, ανάλογα με το είδος του σχετικού χρηματοοικονομικού μέσου και την κατηγορία και το επίπεδο γνώσης του πελάτη, τα ακόλουθα στοιχεία:

(α) τους κινδύνους που σχετίζονται με το συγκεκριμένο είδος του χρηματοοικονομικού μέσου, με εξηγήσεις για τη σχετική μόχλευση (leverage) και τα αποτελέσματά της, καθώς και για τον κίνδυνο απώλειας του συνόλου της επένδυσης,

(β) τη μεταβλητότητα της τιμής του συγκεκριμένου χρηματοοικονομικού μέσου και τυχόν περιορισμούς στη διαθέσιμη αγορά για αυτό το μέσο,

(γ) το γεγονός ότι ο επενδυτής ενδέχεται να αναλάβει, ως αποτέλεσμα συναλλαγών στα μέσα αυτά, επιπρόσθετες χρηματοοικονομικές δεσμεύσεις και άλλες πρόσθετες υποχρεώσεις περιλαμβανομένων ενδεχομένων οφειλών επιπρόσθετων από το κόστος απόκτησης των εν λόγω μέσων.

(3) Εάν μια τράπεζα παρέχει σε υφιστάμενο ή πιθανό ιδιώτη πελάτη πληροφορίες σχετικά με ένα χρηματοοικονομικό μέσο που αποτελεί αντικείμενο τρέχουσας προσφοράς στο κοινό στο πλαίσιο της οποίας έχει εκδοθεί ενημερωτικό δελτίο σύμφωνα με τον περί Δημοσίας Προσφοράς και Ενημερωτικού Δελτίου Νόμο, η εν λόγω τράπεζα ενημερώνει τον υφιστάμενο ή πιθανό πελάτη σχετικά με τις λεπτομέρειες διάθεσης του ενημερωτικού δελτίου στο κοινό.”

Το άρθρο 14 της Οδηγίας αναφέρεται στο τεστ καταλληλότητας που πρέπει να γίνεται πριν κάθε συναλλαγή κατά την παροχή της επενδυτικής υπηρεσίας της επενδυτικής συμβουλής, σύμφωνα με το άρθρο 36(1)(γ) του Νόμου. Συγκεκριμένα το εν λόγω άρθρο αναφέρει:

“14. (1) Η τράπεζα λαμβάνει από τους υφιστάμενους ή πιθανούς πελάτες τέτοιες πληροφορίες που της είναι απαραίτητες προκειμένου να κατανοήσει τα βασικά δεδομένα του πελάτη και να σχηματίσει εύλογα την πεποίθηση, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τη φύση και την έκταση της παρεχόμενης υπηρεσίας, ότι η κάθε συγκεκριμένη συναλλαγή που συστήνεται στο πλαίσιο παροχής της υπηρεσίας επενδυτικών συμβουλών, πληροί τα ακόλουθα κριτήρια:

(α) είναι σύμφωνη με τους επενδυτικούς στόχους του συγκεκριμένου πελάτη,

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

(β) είναι τέτοια ώστε ο πελάτης να μπορεί οικονομικά να επωμισθεί το βάρος κάθε σχετικού επενδυτικού κινδύνου συμβατού με τους επενδυτικούς του στόχους,

(γ) είναι τέτοια ώστε ο πελάτης, με την αναγκαία πείρα και τις απαιτούμενες γνώσεις που διαθέτει, να μπορεί να κατανοήσει τους κινδύνους που συνεπάγεται η συναλλαγή .

...

(3) Στις πληροφορίες σχετικά με την οικονομική κατάσταση υφιστάμενου ή πιθανού πελάτη περιλαμβάνονται, όπου αυτό έχει εφαρμογή, πληροφορίες σχετικά με την πηγή και το ύψος των τακτικών του εισοδημάτων, τα περιουσιακά του στοιχεία, περιλαμβανομένων των ρευστών του διαθέσιμων, τις επενδύσεις και τα ακίνητά του, καθώς και πληροφορίες σχετικά με τις τακτικές οικονομικές του υποχρεώσεις.

(4) Στις πληροφορίες σχετικά με τους επενδυτικούς στόχους υφιστάμενου ή πιθανού πελάτη περιλαμβάνονται, όπου αυτό έχει εφαρμογή, πληροφορίες σχετικά με το χρονικό διάστημα κατά το οποίο ο πελάτης επιθυμεί να διατηρήσει την επένδυση, τις προτιμήσεις του όσον αφορά την ανάληψη κινδύνου, το προφίλ κινδύνου του και τους σκοπούς της επένδυσης.

(5) Όταν κατά την παροχή της επενδυτικής υπηρεσίας των επενδυτικών συμβουλών, η τράπεζα δεν λαμβάνει τις πληροφορίες που απαιτούνται βάσει του άρθρου 36(1)(γ) του Νόμου, τότε δεν συστήνει χρηματοοικονομικά μέσα στον συγκεκριμένο υφιστάμενο ή πιθανό πελάτη.”

Δήλωση Πολιτικής της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών Κεφαλαιαγοράς (CESR νυν ESMA *¹) αναφορικά με τον ορισμό της επενδυτικής συμβουλής*².

Το πιο πάνω έγγραφο ημερομηνίας 19 Απριλίου 2010 είναι Δήλωση Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Αρχής Κινητών Αξιών και Αγορών (ΕΑΚΑΑ), η οποία στοχεύει στην διευκρίνιση και παρουσίαση καταστάσεων όπου η προσφορά επενδυτικής υπηρεσίας από τράπεζες και εταιρείες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών συνίσταται στην παροχή επενδυτικής συμβουλής. Συγκεκριμένα, το πιο πάνω έγγραφο αναφέρει ότι εάν μια εταιρεία επιθυμεί να βεβαιωθεί ότι η υπηρεσία που παρέχει αποτελεί παροχή επενδυτικών συμβουλών, μπορεί να εξετάσει κατά πόσο ή όχι οι περιστάσεις υπό τις οποίες παρέχεται η υπηρεσία απαντούν καταφατικά σε πέντε ουσιώδη ερωτήματα. Τα εν λόγω ερωτήματα είναι τα ακόλουθα:

1. Η CESR ήταν μια ανεξάρτητη επιτροπή των ευρωπαϊκών ρυθμιστικών αρχών, που συστάθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 6 Ιουνίου του 2001. Την 1η Ιανουαρίου 2011 αντικαταστάθηκε από την ESMA (Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών-ΕΑΚΑΑ). Η ΕΑΚΑΑ είναι μια ανεξάρτητη αρχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης που συμβάλλει στη διαφύλαξη της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τη διασφάλιση της ακεραιότητας, της διαφάνειας, της αποδοτικότητας και της εύρυθμης λειτουργίας των αγορών κινητών αξιών, καθώς και την ενίσχυση της προστασίας των επενδυτών

2. Η δήλωση πολιτικής βρίσκεται στην ιστοσελίδα της ΕΑΚΑΑ: http://www.esma.europa.eu/system/files/10_294.pdf

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Ερώτημα 1

Η υπηρεσία που προσφέρεται αποτελεί σύσταση;

Σε γενικές γραμμές, απλά η παροχή πληροφοριών σε επενδυτή ή δυνητικό επενδυτή χωρίς να γίνεται οποιοδήποτε σχόλιο ή αξιολόγηση σχετικά με την απόφαση που μπορεί να πάρει ο επενδυτής, δεν είναι συμβουλή. Σε μια τέτοια περίπτωση η πληροφόρηση θα πρέπει να περιορίζεται στην απλή δήλωση των γεγονότων ή των στοιχείων. Σε γενικές γραμμές, απλά η παροχή αντικειμενικής πληροφόρησης, χωρίς να γίνεται οποιοδήποτε σχόλιο ή αξιολογική κρίση για την απόφαση που ένας επενδυτής καλείται να πάρει, δεν αποτελεί σύσταση.

Ωστόσο οι πληροφορίες μπορούν να θεωρηθούν συμβουλές, εάν οι περιστάσεις υπό τις οποίες παρέχονται θεωρούνται τέτοιες. Για παράδειγμα, ένα άτομο μπορεί να παράσχει πληροφορίες σε μεροληπτική και όχι σε ισορροπημένη βάση (π.χ. με ιδιαίτερη έμφαση στα πλεονεκτήματα ενός προϊόντος), οι οποίες δύνανται να επηρεάσουν την απόφαση του παραλήπτη. Αυτό μπορεί να θεωρηθεί ως έμμεση σύσταση. Παρόλο που μια τράπεζα ενδεχομένως να μην έχει πρόθεση να προβεί σε συστάσεις προς τους πελάτες της, μπορεί να θεωρηθεί ότι το κάνει εάν οι πληροφορίες που παρέχει είναι υποκειμενικές, έτσι ώστε να οδηγήσουν τους πελάτες προς την επένδυση σε ένα συγκεκριμένο προϊόν σε σχέση με άλλα.

Ερώτημα 2

Η σύσταση έχει σχέση με μία ή περισσότερες συναλλαγές σε χρηματοοικονομικά μέσα;

Ο Νόμος ορίζει τις «συναλλαγές» που προέρχονται από σύσταση ως αυτές που είναι σε σχέση με:

- 1) την αγορά, πώληση, εγγραφή, ανταλλαγή, εξαγορά, την κατοχή ή την αναδοχή ενός συγκεκριμένου χρηματοπιστωτικού μέσου,
- 2) την άσκηση ή την μη άσκηση οποιουδήποτε δικαιώματος που παρέχει ένα τέτοιο μέσο για την αγορά, πώληση, εγγραφή, ανταλλαγή ή εξαγορά χρηματοπιστωτικού μέσου.

Σε γενικές γραμμές, οποιαδήποτε συμβουλή που σχετίζεται με συγκεκριμένα χρηματοοικονομικά μέσα, ανεξαρτήτως του εάν τελικά η συναλλαγή προχωρήσει, θα μπορούσε να θεωρηθεί ως επενδυτική συμβουλή. Σημειώνεται ότι η παροχή γενικών συστάσεων στο ευρύ κοινό σχετικά με ένα είδος χρηματοοικονομικού μέσου δεν θεωρείται παροχή επενδυτικών συμβουλών κάτω από το πλαίσιο του Νόμου.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Σύμφωνα με τον Νόμο και την Οδηγία, ο ορισμός των συστάσεων δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκη την θεώρηση από τον σύμβουλο ενός ευρύ φάσματος χρηματοοικονομικών μέσων. Η συμβουλή μπορεί να αναφέρεται σε προϊόν που εκδίδει η ίδια η τράπεζα.

Ερώτημα 3

Παρουσιάζεται η σύσταση ως κατάλληλη για τον επενδυτή ή/και βασίζεται στις περιστάσεις του συγκεκριμένου ατόμου/επενδυτή;

Ένα χρηματοοικονομικό μέσο μπορεί να παρουσιάζεται ως κατάλληλο για τον επενδυτή με άμεση ή έμμεση μορφή. Για παράδειγμα, ένα χρηματοοικονομικό μέσο θα μπορούσε να παρουσιάζεται ως κατάλληλο με τη χρήση των φράσεων όπως "το προϊόν αυτό θα ήταν η καλύτερη επιλογή για σας". Εναλλακτικά η σύσταση θα μπορούσε να είναι έμμεση, αλλά να έχει τη δυνατότητα να επηρεάσει τον πελάτη να αναλάβει δράση σε σχέση με ένα συγκεκριμένο χρηματοοικονομικό μέσο (για παράδειγμα, θα μπορούσε να περιλαμβάνει μια φράση όπως "άνθρωποι σαν εσάς έχουν την τάση να αγοράζουν αυτό το προϊόν"). Ένα επιπρόσθετο παράδειγμα προϊόντος που εμμέσως παρουσιάζεται ως κατάλληλο, είναι όταν παρέχονται πληροφορίες μόνο επιλεκτικά σχετικά με τα πλεονεκτήματα ενός συγκεκριμένου προϊόντος. Εάν η παρουσίαση των πληροφοριών επιδιώκει να επηρεάσει την επιλογή του πελάτη, τότε η τράπεζα θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι κάνει μια σιωπηρή/έμμεση προσωπική σύσταση, και εφόσον ικανοποιούνται και τα υπόλοιπα κριτήρια/ερωτήματα, τότε παρέχει επενδυτική συμβουλή.

Ακόμα και αν διατυπώνεται σαφής, εμφανής και κατανοητή αποποίηση στους όρους του Ενημερωτικού Δελτίου ότι καμία συμβουλή ή σύσταση δεν δίνεται, θα μπορούσε ακόμη να θεωρηθεί ότι η τράπεζα, υπό τις περιστάσεις, συστήνει ένα χρηματοοικονομικό μέσο ως κατάλληλο για τον πελάτη. Πέραν της αποποίησης στο Ενημερωτικό Δελτίο, θα πρέπει επίσης να λάβει και άλλα μέτρα για να αποποιηθεί της ευθύνης της παροχής συμβουλής. Τράπεζα που δεν έχει την πρόθεση να δώσει συμβουλές, θα πρέπει να διασφαλίσει ότι, για παράδειγμα, τα εσωτερικά συστήματα ελέγχου θέτουν τις ασφαλιστικές δικλίδες για την επίτευξη αυτού του σκοπού.

Ερώτημα 4

Η σύσταση γίνεται με διαφορετικούς τρόπους εκτός από αποκλειστικά μέσω καναλιών επικοινωνίας ή απευθείας στο ευρύ κοινό;

Εάν η σύσταση γίνεται αποκλειστικά μέσω των ΜΜΕ (εφημερίδων, περιοδικών, τηλεοπτικών καναλιών κλπ), θεωρείται ότι γίνεται μέσω καναλιών επικοινωνίας. Σε μια τέτοια περίπτωση δεν θεωρείται ως προσωπική σύσταση. Εάν γίνεται με απευθείας προσωπική επαφή, είτε τηλεφωνικά, είτε σε κατ'ιδίαν συνάντηση, τότε θα μπορεί να θεωρηθεί ως επενδυτική συμβουλή, εάν απευθύνεται σε συγκεκριμένη

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

κατηγορία υποψήφιων πελατών οι οποίοι επιλεγήκαν λόγω της προσωπικής τους κατάστασης (π.χ. μεγάλοι καταθέτες, υφιστάμενοι μέτοχοι ή κάτοχοι αξιογράφων). Σημαντικός παράγοντας είναι και το περιεχόμενο και η γλώσσα της επικοινωνίας η οποία μπορεί να εκληφθεί από τους πελάτες ως σύσταση, γνώμη ή επενδυτική συμβουλή.

Ερώτημα 5

Γίνεται η σύσταση προς ένα πρόσωπο υπό την ιδιότητά του ως επενδυτή ή δυνητικού επενδυτή;

Όταν μια τράπεζα κάνει μια σύσταση προς ένα πρόσωπο για να αγοράσει ή να πωλήσει ένα χρηματοοικονομικό μέσο, πρέπει να θεωρήσει ότι το πρόσωπο είναι επενδυτής ή δυνητικός επενδυτής, εκτός εάν ειδικές περιστάσεις καταδεικνύουν σαφώς το αντίθετο.

Δεν έχει σημασία, για τους σκοπούς του ορισμού της επενδυτικής συμβουλής, εάν ένας πελάτης πληρώνει ειδικά για τις συμβουλές ή αν συμβουλές παρέχονται ως μέρος ενός ευρύτερου πακέτου επενδυτικών υπηρεσιών.

3. ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

Κατά τον έλεγχο εξετάστηκαν οι διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των πιο κάτω εκδόσεων αξιογράφων που διενήργησε η Τράπεζα Κύπρου. Σημειώνεται ότι η έκδοση του 2011 δεν είχε καλυφθεί πλήρως.

	Ημ. Έκδοσης	Ποσό απαιτούμενης έκδοσης	Ποσό αιτήσεων
Μετατρέψιμα Αξιογράφα Κεφαλαίου	Μάιος 2009	€ 645εκ	€ 659εκ
ΜΑΕΚ 2011	Μάιος 2011	€1.342εκ	€ 890εκ

1) Μετατρέψιμα Αξιογράφα Κεφαλαίου 2009

Χαρακτηριστικά αξιογράφων

Στις 6 Ιουνίου 2009, η τράπεζα έκδωσε Μετατρέψιμα Αξιογράφα Κεφαλαίου ονομαστικής αξίας €645 εκ. Τα Μετατρέψιμα Αξιογράφα Κεφαλαίου φέρουν σταθερό επιτόκιο 5,50% ετησίως για τα πρώτα πέντε χρόνια και ακολούθως κυμαινόμενο επιτόκιο ίσο με το εξαμηνιαίο επιτόκιο του Ευρώ (Euribor)

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

πλέον 3,00% ετησίως και μπορούν κατ' επιλογή του κατόχου τους να μετατραπούν σε μετοχές της τράπεζας. Σαν αποτέλεσμα της έκδοσης Δικαιωμάτων Προτίμησης προς τους μετόχους και της ειδικής διανομής προμερίσματος υπό μορφή μετοχών κατά το 2010, η τιμή άσκησης των Μετατρέψιμων Αξιογράφων Κεφαλαίου έχει αναπροσαρμοστεί σύμφωνα με τους σχετικούς όρους έκδοσής τους από €5,50 σε €4,24 κατά μετοχή. Οι περίοδοι μετατροπής είναι 15-30 Σεπτεμβρίου για τα έτη 2010-2013 και 15-31 Μαρτίου για τα έτη 2011-2014. Τα Μετατρέψιμα Αξιογραφα Κεφαλαίου είναι αόριστης διάρκειας, μπορούν όμως να εξαγοραστούν στο σύνολό τους κατ' επιλογή της τράπεζας και μετά από έγκριση της ΚΤΚ, στην ονομαστική τους αξία μαζί με οποιουσδήποτε δεδουλευμένους τόκους στις 30 Ιουνίου 2014 ή σε οποιαδήποτε ημερομηνία πληρωμής τόκου που έπεται. Στις 17 Μαΐου 2011, Μετατρέψιμα Αξιογραφα Κεφαλαίου ονομαστικής αξίας €572 εκατ. ανταλλάχθηκαν με Μετατρέψιμα Αξιογραφα Επισχυμένου Κεφαλαίου αντίστοιχης ονομαστικής αξίας. Κατά το 2011, Μετατρέψιμα Αξιογραφα Κεφαλαίου ονομαστικής αξίας €6 χιλ. είχαν μετατραπεί σε 1 χιλ. μετοχές. Τα μετατρέψιμα αξιογραφα κεφαλαίου είναι εισηγμένα στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Κατά τις 30 Ιουνίου 2012 το υπόλοιπο των εν λόγω αξιογραφων ανερχόταν στα €73εκ.

Ευρήματα

- Κατά το Μάρτιο και το Μάιο του 2009 το Τμήμα Λιανικής Τραπεζικής οργάνωσε συσκέψεις των Διευθυντών Καταστημάτων, των Διευθυντών των Business Centres και των Τομεαρχών, με σκοπό την ενημέρωση τους για την απόφαση της τράπεζας να προχωρήσει στην πιο πάνω έκδοση και επεξήγηση των οργανωτικών διαδικασιών για την προώθηση της διάθεσής τους. Στην παρουσίαση τονιζόταν ότι κύριος στόχος των καταστημάτων/μονάδων ήταν η επικοινωνία με όσο το δυνατό περισσότερους κατόχους Μετατρέψιμων Χρεογράφων 2013/2018 για ενημέρωση τους σχετικά με την έκδοση του 2009. Για επίτευξη του εν λόγω στόχου, στάλθηκαν σε όλα τα καταστήματα/υπηρεσίες καταστάσεις με τους πελάτες του κάθε καταστήματος/υπηρεσίας οι οποίοι ήταν κάτοχοι Μετατρέψιμων Χρεογράφων 2013/2018 με οδηγίες να δοθεί προτεραιότητα για επικοινωνία με αυτούς που κατείχαν χρεόγραφα αξίας τουλάχιστον €50,000. Παράλληλα, είχε τεθεί συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα και διαδικασίες για οργάνωση της επαφής από τα καταστήματα και τις άλλες υπηρεσίες με τους κατόχους των χρεογράφων. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τις οδηγίες που δόθηκαν, τα άτομα που θα επικοινωνούσαν με τους υποψήφιους επενδυτές θα έπρεπε να απαντούν μόνο σε ερωτήσεις που είχαν σχέση με τα χαρακτηριστικά των αξιογράφων ή να επιλύουν βασικές απορίες στη βάση εγγράφου ερωτήσεων/απαντήσεων που είχε ετοιμαστεί από την CISCO. Το εν λόγω ερωτηματολόγιο έκανε απλή αναφορά στα χαρακτηριστικά των αξιογράφων, χωρίς να δίδει την λεπτομερή εικόνα των κινδύνων που είχαν τα εν λόγω αξιογραφα σε σχέση με την προηγούμενη έκδοση των χρεογράφων. Περαιτέρω, η παρουσίαση των κινδύνων των αξιογράφων, πέραν των συγκεκριμένων ορολογιών, δεν ήταν επαρκής για να αντιληφθούν σωστά οι ενδιαφερόμενοι τους κινδύνους καθώς και η σύγκριση που γινόταν με τις καταθέσεις δεν ανέφερε τους κινδύνους των αξιογραφων. Σύμφωνα με επιστολές με παράπονα που

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

λήφθηκαν από κατόχους αξιογράφων, οι επαφές γίνονταν είτε τηλεφωνικά, είτε με προσωπικές συναντήσεις και, σε κάποιες περιπτώσεις, αυτές στόχευαν στην επεξήγηση των πλεονεκτημάτων για τους επενδυτές από την νέα έκδοση των αξιογράφων.

- Με την Εγκύκλιο 2009/094 ημερομηνίας 21/5/2009 η τράπεζα έδωσε οδηγίες στα καταστήματα να μην επιβάλλουν οποιαδήποτε επιβάρυνση σε λογαριασμό υπό προειδοποίηση και εμπρόθεσμων καταθέσεων επί του ποσού που θα χρησιμοποιηθεί για την αγορά των αξιογράφων. Η εν λόγω εγκύκλιος δεν αναφέρεται στο θέμα της μη παροχής επενδυτικών συμβουλών.

- Τα αξιόγραφα του 2009 έφεραν επιτόκιο (5,50% για τα πρώτα πέντε έτη και 6M EURIBOR +3% για τα υπόλοιπα έτη) το οποίο ήταν αρκετά υψηλότερο σε σύγκριση με αυτό που πληρώνετο στα χρεόγραφα του 2008 (6M EURIBOR +1%). Το εν λόγω γεγονός λειτούργησε ως δελεαστικός παράγοντας για ανταλλαγή μεγάλου ποσοστού των χρεογράφων του 2008 με αξιόγραφα του 2009 (από τα €645 εκ. αξιογράφων που εκδόθηκαν το 2009, τα € 527 εκ. προήλθαν από ανταλλαγή με χρεόγραφα που είχε εκδώσει η τράπεζα το 2008). Από τα παράπονα που λήφθηκαν από κατόχους αξιογράφων, το κύριο στοιχείο που αναφέρεται ήταν ότι δεν ήταν ξεκάθαρο σε αυτούς το γεγονός ότι τα αξιόγραφα δεν ήταν καταθετικό προϊόν. Σημειώνεται ότι στην πληροφόρηση που δινόταν στους υποψήφιους επενδυτές πουθενά δεν γίνεται αναφορά ότι τα εν λόγω αξιόγραφα δεν είναι καταθετικό προϊόν και, ως εκ τούτου, δεν εμπίπτουν κάτω από το Σχέδιο Προστασίας Καταθέσεων.

Συμπέρασμα - Υπήρξε παροχή επενδυτικής συμβουλής

Σύμφωνα με τη Δήλωση Πολιτικής της ΕΑΚΑΑ που αναφέρεται πιο πάνω, για να αποφασιστεί κατά πόσον, υπό τις περιστάσεις, δόθηκε επενδυτική συμβουλή θα πρέπει να απαντηθούν καταφατικά τα πέντε ερωτήματα που τίθενται στο έγγραφο.

Ερώτημα 1

Η υπηρεσία που προσφέρεται αποτελεί σύσταση;

Ναι. Οι διαδικασίες που εφαρμόστηκαν δεν διασφάλιζαν την παροχή αντικειμενικής και ορθής πληροφόρησης, αφού αυτή γινόταν και από πρόσωπα τα οποία δεν ήταν πιστοποιημένα για παροχή επενδυτικών υπηρεσιών (δεν είχαν επιτύχει σε εξετάσεις και δεν ήταν εγγεγραμμένοι στο δημόσιο μητρώο σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Νόμου), ούτε έτυχαν της απαραίτητης εκπαίδευσης για αυτό το σκοπό και, ως εκ τούτου, δεν ήταν σε θέση να επεξηγήσουν ορθά και ολοκληρωμένα τα χαρακτηριστικά και τους όρους έκδοσης των αξιογράφων. Όπως αναφέρεται σε παράπονα πολλών κατόχων αξιογράφων, στις προσωπικές επαφές λειτουργών της τράπεζας με αυτούς τονίζονταν τα θετικά χαρακτηριστικά του εν λόγω χρηματοοικονομικού μέσου (π.χ. υψηλό επιτόκιο) και υποβαθμίζονταν οι κίνδυνοι που απέρρεαν από αυτό, κάτι το οποίο διαφαίνεται και από το ερωτηματολόγιο που αποστάληκε εσωτερικά στους υπαλλήλους της τράπεζας. Η παροχή πληροφόρησης κατά την οποία τονίζονται τα πλεονεκτήματα ενός

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

προϊόντος και, ως εκ τούτου, δίδεται σε μεροληπτική και ετεροβαρή βάση, είναι δυνατόν να επηρεάσει την απόφαση του παραλήπτη. Συνεπώς, σε μια τέτοια περίπτωση θεωρείται ότι παρέχεται σύσταση.

Ερώτημα 2

Η σύσταση έχει σχέση με μία ή περισσότερες συναλλαγές σε χρηματοοικονομικά μέσα;

Ναι, εφόσον αφορά την αγορά και ανταλλαγή αξιόγραφων τα οποία εμπίπτουν κάτω από τον ορισμό του χρηματοοικονομικού μέσου.

Ερώτημα 3

Παρουσιάζεται η σύσταση ως κατάλληλη για τον επενδυτή ή/και βασίζεται στις περιστάσεις του συγκεκριμένου ατόμου/επενδυτή;

Ναι. Το γεγονός ότι η τράπεζα προσέγγιζε πρωτίστως και οργανωμένα τους κατόχους των χρεογράφων 2013/2018, εμμέσως παρουσίαζε σε αυτούς τα αξιόγραφα ως κατάλληλα και επηρέαζε την απόφασή τους να επενδύσουν σε αυτά. Ως εκ τούτου, η ενέργεια της τράπεζας για σχεδιασμένη και συστηματική προσέγγιση των κατόχων χρεογράφων 2013/2018 υποδηλοί ότι θεωρούσε τα αξιόγραφα του 2009 ως κατάλληλη επένδυση για αυτούς.

Έστω και εάν διατυπώνεται σαφής, εμφανής και κατανοητή αποποίηση στους όρους του Ενημερωτικού Δελτίου ότι καμία συμβουλή ή σύσταση δεν δίνεται, θεωρείται ότι η τράπεζα, υπό τις περιστάσεις, συστήνει τα αξιόγραφα ως κατάλληλα για τους επενδυτές. Πέραν της αποποίησης στο ενημερωτικό δελτίο, όφειλε η τράπεζα να λάβει άλλα επιπρόσθετα μέτρα, για να διασφαλίσει την παροχή μόνο αντικειμενικής πληροφόρησης και όχι άμεσης ή έμμεσης σύστασης. Το προσωπικό που επικοινωνούσε με τους υποψήφιους επενδυτές δεν ήταν σε όλες τις περιπτώσεις κατάλληλα εκπαιδευμένο για αυτό το έργο ούτε κατείχε τα απαραίτητα πιστοποιητικά παροχής επενδυτικών υπηρεσιών. Ως εκ τούτου, η τράπεζα δεν έλαβε όλα τα απαραίτητα μέτρα για διασφάλιση αντικειμενικής ενημέρωσης προς τους επενδυτές.

Ερώτημα 4

Η σύσταση γίνεται με διαφορετικούς τρόπους εκτός από αποκλειστικά μέσω καναλιών επικοινωνίας ή απευθείας στο ευρύ κοινό;

Ναι, η επικοινωνία με πολλούς από τους επενδυτές έγινε μέσω προσωπικής συνάντησης ή/και τηλεφωνικά, κυρίως με πρωτοβουλία της τράπεζας.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Ερώτημα 5

Γίνεται η σύσταση προς ένα πρόσωπο υπό την ιδιότητά του ως επενδυτή ή δυνητικού επενδυτή;

Ναι. Η διαδικασία προώθησης της διάθεσης των αξιόγραφων πρωτίστως απευθυνόταν σε συγκεκριμένη κατηγορία επενδυτών οι οποίοι επιλεγέκαν λόγω της προσωπικής τους κατάστασης (π.χ. κάτοχοι προηγούμενων χρεογράφων σημαντικής αξίας). Επιπρόσθετα, η σύσταση γινόταν ξεκάθαρα για επενδυτικό σκοπό.

Από τα πιο πάνω διαφαίνεται ότι οι ενέργειες της τράπεζας καθώς και τα μέτρα που έλαβε ήταν ανεπαρκή για να διασφαλίσουν, ως ήταν η πρόθεση της, την μη παροχή, άμεσα ή έμμεσα, επενδυτικής συμβουλής κατά την διάθεση των Μετατρέψιμων Αξιογράφων Κεφαλαίου του έτους 2009, με αποτέλεσμα να εμπλακεί στην παροχή της εν λόγω επενδυτικής υπηρεσίας. Σημειώνεται ότι η τράπεζα δεν έθεσε τις κατάλληλες διαδικασίες για να ικανοποιήσει τις πρόνοιες του Νόμου και της Οδηγίας της ΚΤΚ για παροχή επενδυτικής συμβουλής κατά την έκδοση των Μετατρέψιμων Αξιογράφων του 2009.

2) Μετατρέψιμα Αξιογραφα Ενισχυμένου Κεφαλαίου (ΜΑΕΚ) 2011

Χαρακτηριστικά

Τα Μετατρέψιμα Αξιογραφα Ενισχυμένου Κεφαλαίου ('ΜΑΕΚ') εκδόθηκαν στις 18 Μαΐου 2011, μετά από έγκριση της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης των μετόχων στις 23 Μαρτίου 2011. Για σκοπούς εποπτικών κεφαλαίων, τα ΜΑΕΚ κατατάσσονται ως βασικά ίδια κεφάλαια (Tier 1 capital). Τα ΜΑΕΚ προσφέρθηκαν με δικαίωμα προτεραιότητας στους υφιστάμενους μετόχους της τράπεζας, οι οποίοι, μαζί με τους λοιπούς αιτητές, μπορούσαν να εγγραφούν στην έκδοση των ΜΑΕΚ καταβάλλοντας το αντίστοιχο ποσό της απαιτούμενης αντιπαροχής είτε σε μετρητά είτε σε αντίστοιχης ονομαστικής αξίας 'Επιλέξιμες Αξίες' της τράπεζας, και συγκεκριμένα (i) Μετατρέψιμα Χρεόγραφα 2013/2018, (ii) Μετατρέψιμα Αξιογραφα Κεφαλαίου, και (iii) Αξιογραφα Κεφαλαίου 12/2007, των οποίων οι κάτοχοι είχαν προτεραιότητα μετά τους μετόχους και πριν οποιουδήποτε άλλους αιτητές. Η ονομαστική αξία των ΜΑΕΚ που είχαν εκδοθεί ήταν €820 εκατ. σε Ευρώ και \$95 εκατ. σε Δολάρια Αμερικής, από τα οποία €695 εκατ. προέκυψαν από την ανταλλαγή Επιλέξιμων Αξιών. Τα ΜΑΕΚ που έχουν εκδοθεί σε Ευρώ φέρουν σταθερό επιτόκιο 6,50% ετησίως μέχρι τις 30 Ιουνίου 2016 και ακολούθως εξαμηνιαίο Euribor πλέον 3,00% ετησίως. Τα ΜΑΕΚ που έχουν εκδοθεί σε Δολάρια Αμερικής φέρουν σταθερό επιτόκιο 6,00% μέχρι τις 30 Ιουνίου 2016 και ακολούθως κυμαινόμενο επιτόκιο ίσο με το εξαμηνιαίο

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Libor πλέον 3,00% ετησίως. Τον Μάρτιο του 2012, ΜΑΕΚ ονομαστικής αξίας €432 εκατ. μετατράπηκαν σε μετοχές στα πλαίσια του Σχεδίου Κεφαλαιακής Ενίσχυσης. Τα αξιόγραφα κεφαλαίου είναι εισηγμένα στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Κατά τις 30 Ιουνίου 2012 το ύψος των εν λόγω ΜΑΕΚ ανερχόταν στα €458εκ.

Σημειώνεται ότι από τα €890 εκ. που εκδόθηκαν το 2011, τα €695.3 εκ. προήλθαν από μετατροπή των τριών προηγούμενων εκδόσεων της τράπεζας και μόνο τα €194.7 εκ. ήταν νέα χρήματα.

Ευρήματα

- Οι Διευθυντές Καταστημάτων, οι Διευθυντές των Business Centres και οι Τομεάρχες, έλαβαν ενημέρωση για την απόφαση της τράπεζας να προχωρήσει σε έκδοση των ΜΑΕΚ καθώς και για τις διαδικασίες προώθησης της διάθεσής τους σε παρουσίαση που οργάνωσε τον Απρίλιο του 2011 το Τμήμα Λιανικής Τραπεζικής. Η παρουσίαση για την έκδοση των ΜΑΕΚ 2011 περιλάμβανε, μεταξύ άλλων, ενημέρωση για την διαδικασία προώθησης της διάθεσης των ΜΑΕΚ στους μετόχους της τράπεζας οι οποίοι, σύμφωνα με τους όρους έκδοσης, είχαν προτεραιότητα για την απόκτησή τους. Συναφώς, αποφασίστηκε όπως οι μέτοχοι-πελάτες οι οποίοι είχαν από 1,000-5,000 μετοχές θα ενημερώνονταν για τα ΜΑΕΚ από το τηλεφωνικό κέντρο της τράπεζας, οι πελάτες που είχαν μετοχές ή και αξιόγραφα ή και χρεόγραφα από 5,000 μέχρι 99,999 τεμάχια καθώς και οι premier πελάτες (μεγάλο-καταθέτες) θα ενημερώνονταν από τα καταστήματα και τις υπηρεσίες στις οποίες διατηρούσαν συνεργασία (αλλά θα επικοινωνούσαν ακολούθως μαζί τους λειτουργοί του τηλεφωνικού κέντρου για περαιτέρω ενημέρωση). Παράλληλα, είχε τεθεί συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα και διαδικασίες για οργάνωση της επαφής από τα καταστήματα και τις άλλες υπηρεσίες με τους κάτοχους των χρεογράφων. Από επιστολές με παράπονα κατόχων αξιογράφων, οι επαφές γίνονταν είτε τηλεφωνικά, είτε με προσωπικές συναντήσεις στα καταστήματα ή ακόμη και με επισκέψεις στους χώρους εργασίας των υποψήφιων επενδυτών. Οι μέτοχοι που είχαν πάνω από 100,000 μετοχές προσεγγίζονταν για ενημέρωση από την CISCO και την Υπηρεσία Προσωπικής Τραπεζικής της Τράπεζας.
- Η τράπεζα σύστησε ειδικό τηλεφωνικό κέντρο για παραπομπή των πελατών που επιθυμούσαν περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τους όρους των ΜΑΕΚ. Το εν λόγω κέντρο λειτουργούσε κάτω υπό την επίβλεψη της CISCO, με πιστοποιημένα άτομα για την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών. Πέραν των πληροφοριών και οδηγιών που δόθηκε στα άτομα τα οποία το αποτελούσαν, δεν υπήρξαν συγκεκριμένες γραπτές διαδικασίες προς αυτούς.
- Με Γενική Εγκύκλιο ημερομηνίας 9 Μαΐου 2011, η τράπεζα ενημέρωσε τα καταστήματα ότι δεν θα επιβάλλεται οποιαδήποτε επιβάρυνση σε λογαριασμούς υπό προειδοποίηση και εμπρόθεσμες καταθέσεις επί του ποσού που θα χρησιμοποιηθεί για την αγορά των αξιογράφων. Για εμπρόθεσμες καταθέσεις Πρωτότοκος, για τις οποίες ο τόκος πληρώνεται προκαταβολικά, οι λογαριασμοί εξοφλούνταν χωρίς κόστος.
- Στις αρχές Μαΐου του 2011 η τράπεζα απέστειλε στο δίκτυο των καταστημάτων/υπηρεσιών της

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

έγγραφο για εσωτερική χρήση με ερωτήσεις και απαντήσεις αναφορικά με τους όρους έκδοσης και τα χαρακτηριστικά των ΜΑΕΚ. Καθοριζόταν στο έγγραφο ότι η χρήση του εν λόγω εντύπου γίνεται για γενικά θέματα που αφορούσαν την έκδοση και σε περιπτώσεις που υπήρχαν πιο εξειδικευμένες απορίες των επενδυτών να τους αποστέλλουν στην ειδική τηλεφωνική γραμμή. Στην απάντηση της ερώτησης για το ποιά είναι η διαφορά της κατάθεσης από τα ΜΑΕΚ, δεν αναφέρεται, εκτός από το πιο ψηλό επιτόκιο, το γεγονός ότι τα ΜΑΕΚ είναι επενδυτικά προϊόντα και εμπεριέχουν κινδύνους διαφορετικούς από αυτούς των καταθέσεων. Στο έγγραφο τονιζόταν ότι στόχος της τράπεζας είναι να καλυφθεί η έκδοση στο σύνολο της και ότι τα άτομα επικοινωνίας θα πρέπει να λύνουν βασικές απορίες μόνο και να λένε τα χαρακτηριστικά των ΜΑΕΚ, χωρίς να δίνουν επενδυτική συμβουλή. Σημειώνεται ότι πουθενά δεν έγινε αναφορά ότι τα εν λόγω αξιόγραφα δεν εμπίπτουν κάτω από το Σχέδιο Προστασίας Καταθέσεων.

- Επιπρόσθετα, οι υπάλληλοι στους οποίους είχε ανατεθεί η επαφή με υποψήφιους επενδυτές δεν είχαν εκπαιδευτεί/ ενημερωθεί για τους κινδύνους των αξιογράφων ούτε κατείχαν τα απαραίτητα πιστοποιητικά παροχής επενδυτικών υπηρεσιών.

Συμπέρασμα - Υπήρξε παροχή επενδυτικής συμβουλής

Σύμφωνα με τη Δήλωση Πολιτικής της ΕΑΚΑΑ που αναφέρεται πιο πάνω, για να αποφασιστεί κατά πόσον, υπό τις περιστάσεις, δόθηκε επενδυτική συμβουλή θα πρέπει να απαντηθούν καταφατικά τα πέντε ερωτήματα που τίθενται στο έγγραφο.

Ερώτημα 1

Η υπηρεσία που προσφέρεται αποτελεί σύσταση;

Ναι. Οι διαδικασίες που εφαρμόστηκαν δεν διασφάλιζαν την παροχή αντικειμενικής και ορθής πληροφόρησης, αφού αυτή γινόταν και από πρόσωπα τα οποία δεν ήταν πιστοποιημένα για παροχή επενδυτικών υπηρεσιών, δεν έτυχαν της απαραίτητης εκπαίδευσης/ ενημέρωσης και, ως εκ τούτου, δεν ήταν σε θέση να επεξηγήσουν ορθά και ολοκληρωμένα τα χαρακτηριστικά και τους όρους έκδοσης των ΜΑΕΚ. Όπως αναφέρεται σε παράπονα πολλών κατόχων αξιογράφων, στις προσωπικές επαφές λειτουργών της τράπεζας με αυτούς τονίζονταν τα θετικά χαρακτηριστικά του εν λόγω χρηματοοικονομικού μέσου (π.χ. υψηλό επιτόκιο) και υποβαθμίζονταν οι κίνδυνοι που απέρρεαν από αυτό, κάτι το οποίο διαφαίνεται και από το ερωτηματολόγιο που είχε σταλεί εσωτερικά στην τράπεζα για ενημέρωση από τους υπαλλήλους προς τους πελάτες. Η παροχή πληροφόρησης κατά την οποία τονίζονται τα πλεονεκτήματα ενός προϊόντος και, ως εκ τούτου, δίδεται σε μεροληπτική και ετεροβαρή βάση, είναι δυνατόν να επηρεάσει την απόφαση του παραλήπτη. Συνεπώς, υπό τις περιστάσεις, η εν λόγω πληροφόρηση θεωρείται ως σύσταση.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Ερώτημα 2

Η σύσταση έχει σχέση με μία ή περισσότερες συναλλαγές σε χρηματοοικονομικά μέσα;

Ναι, εφόσον αφορά την αγορά ή μετατροπή αξιογράφων, τα οποία εμπίπτουν κάτω από τον ορισμό του χρηματοοικονομικού μέσου.

Ερώτημα 3

Παρουσιάζεται η σύσταση ως κατάλληλη για τον επενδυτή ή/και βασίζεται στις περιστάσεις του συγκεκριμένου ατόμου/επενδυτή;

Ναι. Το γεγονός ότι η τράπεζα προσέγγιζε πρωτίστως και σε οργανωμένη βάση τους μετόχους και τους μεγάλο-καταθέτες, εμμέσως παρουσίαζε σε αυτούς τα ΜΑΕΚ ως κατάλληλα και επηρέαζε την απόφασή τους να επενδύσουν σε αυτά.

Έστω και εάν διατυπώνεται σαφής, εμφανής και κατανοητή αποποίηση στους όρους του Ενημερωτικού Δελτίου ότι καμία συμβουλή ή σύσταση δεν δίνεται, θεωρείται ότι η τράπεζα, υπό τις περιστάσεις, σύστηνε τα αξιόγραφα ως κατάλληλα για τους επενδυτές.

Πέραν της αποποίησης στο ενημερωτικό δελτίο, η τράπεζα όφειλε να λάβει επιπρόσθετα μέτρα, για να διασφαλίσει την παροχή μόνο αντικειμενικής πληροφόρησης και όχι άμεσης ή έμμεσης σύστασης. Το προσωπικό που επικοινωνούσε με τους υποψήφιους πελάτες δεν ήταν σε όλες τις περιπτώσεις κατάλληλα πιστοποιημένο και εκπαιδευμένο για αυτό το έργο, ούτε κατείχε τα απαραίτητα πιστοποιητικά παροχής επενδυτικών υπηρεσιών. Ως εκ τούτου, η τράπεζα δεν έλαβε όλα τα απαραίτητα μέτρα για διασφάλιση σωστής και αντικειμενικής ενημέρωσης προς τους ενδιαφερομένους.

Ερώτημα 4

Η σύσταση γίνεται με διαφορετικούς τρόπους εκτός από αποκλειστικά μέσω καναλιών επικοινωνίας ή απευθείας στο ευρύ κοινό;

Ναι, η επικοινωνία και επαφή με πολλούς επενδυτές μέσω προσωπικών συναντήσεων ή/και τηλεφωνικώς, κυρίως με πρωτοβουλία της τράπεζας.

Ερώτημα 5

Γίνεται η σύσταση προς ένα πρόσωπο υπό την ιδιότητά του ως επενδυτή ή δυνητικού επενδυτή;

Ναι. Η διαδικασία προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων πρωτίστως απευθυνόταν σε συγκεκριμένη κατηγορία επενδυτών οι οποίοι επιλεγήκαν λόγω της προσωπικής τους κατάστασης (π.χ. υφιστάμενοι

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

μέτοχοι, μεγάλο-καταθέτες, κάτοχοι προηγούμενων εκδόσεων αξιογράφων ή χρεογράφων, κτλ.). Επιπρόσθετα, η σύσταση γινόταν καθαρά για επενδυτικό σκοπό.

Από τα πιο πάνω διαφαίνεται ότι οι ενέργειες της τράπεζας καθώς και τα μέτρα που έλαβε ήταν ανεπαρκή για να διασφαλίσουν, ως ήταν η πρόθεση της, την μη παροχή, άμεσα ή έμμεσα, επενδυτικής συμβουλής κατά την διάθεση των ΜΑΕΚ του έτους 2011, με αποτέλεσμα να εμπλακεί στην παροχή της εν λόγω επενδυτικής υπηρεσίας. Σημειώνεται ότι η τράπεζα δεν έθεσε τις κατάλληλες διαδικασίες για να ικανοποιήσει τις πρόνοιες του Νόμου και της Οδηγίας της ΚΤΚ για παροχή επενδυτικής συμβουλής κατά την έκδοση των ΜΑΕΚ του 2011.

ΑΡΧΕΙΟ/23.04.029304-2012

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V (34)

Εγινε διαωφειή και
βινεδρία της επιτροπής

ΕΠΙΣΤΡΕΥΤΙΚΟ

ΤΣΙΡΩΝΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ημ. 18/6/2013.

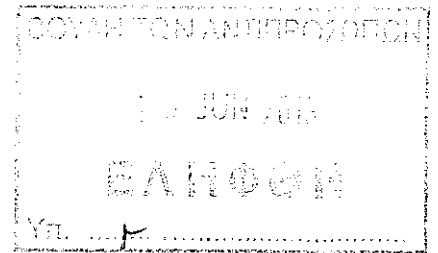
0818/6

Πρώην Βουλευτής

Λευκωσία, 18 Ιουνίου 2013

Πρόεδρος Προανακριτικής Επιτροπής Βατοπεδίου

Βουλής των Ελλήνων

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΠΡΟΣ Κ.Κ. ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ

ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΘΕΣΜΩΝ, ΑΞΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

Στο πόρισμα της Προανακριτικής Επιτροπής της Ελληνικής Βουλής για την υπόθεση της Μονής Βατοπεδίου το οποίο ολοκληρώθηκε τον Οκτώβριο 2010, παρόλο που το αντικείμενο της έρευνας αφορούσε στη διερεύνηση ευθυνών πολιτικών προσώπων, καταγράφηκαν με πλήρως στοιχειοθετημένο τρόπο στοιχεία από τα οποία προέκυπτε σημαντική εμπλοκή του Ομίλου Marfin στην υπόθεση του Βατοπεδίου ως βασικού χρηματοδότη της Μονής με δάνεια ύψους €156 εκατ., εκ των οποίων περίπου €116 εκατ. τοποθετήθηκαν σε αγορές μετοχών της εταιρείας MIG και των συνδεδεμένων με αυτή εταιρειών. Στα πλαίσια αυτής της παράπλευρης έρευνας συγκεντρώθηκαν πλήθος στοιχείων μέσω επίσημης αλληλογραφίας με τις εποπτικές αρχές Ελλάδος και Κύπρου ενώ επίσης κλήθηκαν ως μάρτυρες και κατέθεσαν οι Διοικήσεις των ελληνικών εποπτικών αρχών, της Τράπεζας της Ελλάδας (ΤτΕ) και της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (ΕΚ) καθώς και στελέχη αυτών. Κατέθεσαν επίσης εκπρόσωποι της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου (ΙΜΒ) καθώς και ο ίδιος ο διαχειριστής των κεφαλαίων της ΙΜΒ κ. Άθως Κοιρανίδης, κύπριος υπήκοος, ο οποίος δραστηριοποιήθηκε στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών (ΧΑΑ) και την αγορά ακινήτων στην Ελλάδα, μέσω των κυπριακών εταιρειών Rassadel και Madeus Ltd αντίστοιχα. Το πραγματικό ιδιοκτησιακό καθεστώς των εταιρειών αυτών, καθώς και εάν δραστηριοποιούνταν νομίμως σε τέτοιες συναλλαγές δεν έγινε ποτέ γνωστό στην Ελληνική Βουλή, καθώς μέχρι το πέρας των εργασιών των εξεταστικών επιτροπών δεν υπήρξε απάντηση στο αίτημα της δικαστικής συνδρομής που ζητήθηκε από τις Κυπριακές Αρχές. Επίσης δεν μάθαμε ποτέ εάν η Κυπριακή Αρχή Κεφαλαιαγοράς που είχε κινήσει αντίστοιχη έρευνα κατέληξε σε κάποια σχετικά συμπεράσματα.

Η διερεύνηση των χρηματοδοτήσεων της ΙΜΒ ανέδειξε ένα σύνολο "περίεργων και ανορθόδοξων" πρακτικών του Ομίλου της Marfin στην Ελλάδα (*Marfin Εγνατία, Επενδυτική*

Τράπεζα Ελλάδος), σε σχέση με την τραπεζική και χρηματοπιστωτική νομοθεσία, οι οποίες εγκυμονούσαν αυξημένους κινδύνους τόσο για το χρηματοπιστωτικό σύστημα της Ελλάδος όσο και της Κύπρου λόγω της ισχυρής διασύνδεσης του Ομίλου Marfin μεταξύ των δύο (2) χωρών. Για τις διαπιστώσεις αυτές ζητήσαμε την περαιτέρω διερεύνησή τους από τα Υπουργεία Οικονομικών και Δικαιοσύνης, αλλά και τις Δικαστικές Αρχές μέσω σχετικού Υπομνήματος που κατέθεσε η Προανακριτική Επιτροπή στον Πρόεδρο του Αρείου Πάγου. Επίσης ενημερώθηκε η Ελληνική Αρχή για το Ξέπλυμα Χρήματος και Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας.

Συγκεκριμένα, από επίσημα έγγραφα που κατατέθηκαν στη Βουλή, προέκυψε ότι τον Μάρτιο 2009, ενώ είχε ήδη ξεσπάσει το "σκάνδαλο" περί της Μονής Βατοπεδίου και η ΤτΕ είχε ήδη παραδώσει το πρώτο της Πόρισμα (Δεκέμβριος 2008) προς την τότε Εξεταστική Επιτροπή, διενεργήθηκε από την ΤτΕ, σε συνεργασία με την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου επιτόπιος έλεγχος στην Ελληνική θυγατρική του Ομίλου Marfin Popular Bank. Από στοιχεία του Πορίσματος αυτού τον Ιούνιο 2009 για το οποίο είχε λάβει πλήρη γνώση η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, προέκυψε ότι η Marfin Egnatia Bank ενέκρινε δάνεια ύψους €801 εκατ. εκ των οποίων χορήγησε εν τέλει δάνεια ύψους €732 εκατ. προς Φυσικά και Νομικά Πρόσωπα προκειμένου να συμμετάσχουν στην αύξηση κεφαλαίου ύψους €5,2 δις που πραγματοποίησε η Marfin Investment Group (MIG) τον Ιούλιο του 2007. Τα δάνεια αυτά αποτελούσαν το 15,4% του συνόλου της αύξησης κεφαλαίου της MIG και το 103% των κεφαλαίων τότε της Τράπεζας.

Τα εν λόγω δάνεια είχαν χορηγηθεί σε υποψήφιους επενδυτές με ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους από πλευράς τιμολόγησης, με ενέχυρο τις μετοχές της ίδιας της MIG και αποπληρωμή του κεφαλαίου των δανείων εφάπαξ στη λήξη 3 – 5 ετών με ενδιάμεσες καταβολές μόνο τόκων, ενώ η πηγή αποπληρωμής των δανείων ήταν το ίδιο το προϊόν της ρευστοποίησης των μετοχών της MIG. Στο σύνολό τους τα δάνεια για αγορά μετοχών, συμπεριλαμβανομένων των ποσών που διατέθηκαν στην αύξηση κεφαλαίου της MIG, άγγιζαν στα τέλη του 2008 τα €1,3 δις ήτοι 130% των εποπτικών κεφαλαίων της Τράπεζας Marfin Egnatia Bank.

Επίσης η Τράπεζα Marfin Egnatia Bank είχε χορηγήσει δάνεια ύψους τότε €1,8 δις, σε επιφανείς εφοπλιστές και επιχειρηματικούς ομίλους που αποτελούσαν συνδεδεμένα μέρη με τον όμιλο MIG, με ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους και έχοντας ως εξασφαλίσεις κυρίως μετοχές εταιρειών του Ομίλου MIG ή/και των ίδιων των εταιρειών των πιστούχων αποτελώντας κατ' αυτόν τον τρόπο ενιαίο και συνδεδεμένο πιστωτικό κίνδυνο.

Η ΤτΕ είχε μάλιστα διενεργήσει έλεγχο στη Marfin Egnatia Bank από τον Ιούλιο 2007, γνωρίζοντας από τότε το επακριβές ύψος των δανείων που είχαν χορηγηθεί με ενέχυρο μετοχές της MIG. Και στα δύο (2) πορίσματα που είχαν διενεργηθεί από αρμόδια κλιμάκια ελέγχου της ΤτΕ, είχε επισημανθεί ο υψηλός πιστωτικός κίνδυνος του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων της Τράπεζας, η ύπαρξη μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων, ενώ επίσης γινόταν σαφή μνεία περί σύγκρουσης συμφερόντων λόγω της στενής σχέσης μεταξύ των επιτροπών δανειοδοτήσεων της Marfin Popular στη Κύπρο και Marfin Egnatia στην Ελλάδα με τον Όμιλο MIG.

Αντίστοιχα δάνεια σημαντικού ύψους είχε δώσει και ο Κυπριακός Όμιλος Marfin Popular Bank κατέχοντας σημαντικό ποσοστό των μετοχών της MIG ως εξασφαλίσεις. Χαρακτηριστικό είναι ότι την 31/12/2010, ποσοστό 86% του συνόλου τραπεζικής χρηματοδότησης του Ομίλου MIG ύψους €976 εκατ., προερχόταν από την Marfin Popular

Bank, ενώ η Marfin Egnatia Bank παρουσίαζε δανειακό άνοιγμα προς τη MIG ύψους €506 εκατ.. Κατά συνέπεια προέκυπτε εμφανώς το μέγεθος της οικονομικής εξάρτησης και εταιρικής διασύνδεσης μεταξύ των δυο Ομίλων.

ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΠΟΥ ΕΠΙΣΗΜΑΝΘΗΚΑΝ

Με την μετοχή της MIG να έχει υποστεί απομείωση περίπου 70% στα τέλη του 2009 (σήμερα σχεδόν 95%), σε σχέση με την τιμή των €6,7 στην οποία πραγματοποιήθηκε η αύξηση κεφαλαίου της MIG τον Ιούλιο 2007, εγείρονταν σοβαρές αμφιβολίες κατά πόσον τα δάνεια αυτά μπορούσαν να αποπληρωθούν, καθώς ακόμα και με πλήρη ρευστοποίηση των εξασφαλίσεων-καλυμμάτων θα κάλυπταν ένα ελάχιστο μόνο κλάσμα των κεφαλαίων που είχαν δοθεί. Παράλληλα ήταν σαφές ότι ο Όμιλος στην Ελλάδα (αλλά και κατ' επέκταση στη Κύπρο) παρουσίαζε αυξημένο κίνδυνο λόγω ανεπάρκειας εξασφαλίσεων ενώ όπως προέκυπτε από τις απαντήσεις των αρμόδιων αρχών η Τράπεζα δεν είχε προβεί στην άντληση πρόσθετων καλύψεων από τους πιστούχους-επενδυτές.

Περαιτέρω, προέκυπταν θέματα κεφαλαιακής επάρκειας για τον Όμιλο στην Ελλάδα, καθώς από την 01/01/2008 εφαρμοζόταν το νέο εποπτικό πλαίσιο της Βασιλείας II, σύμφωνα με το οποίο οι εποπτικές αρχές έπρεπε να αναπροσαρμόσουν τα εποπτικά κεφάλαια της Τράπεζας αφαιρώντας δάνεια τα οποία δόθηκαν για συμμετοχή στην αύξηση κεφαλαίου της MIG. Ειδικότερα, βάσει των διατάξεων της Ελληνικής Νομοθεσίας και συγκεκριμένα το Ν3601/2007 (ΦΕΚ Α' 178/1.8.2007) παρ 5 του άρθρου 2, σε συνδυασμό με την Πράξη Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδας (ΠΔ/ΤΕ) 2587/2007 (ΦΕΚ Β'/1738/30.8.2007) όπου στην παράγραφο Γ.1.ζ οριζόταν ότι αφαιρετικά στοιχεία των ιδίων κεφαλαίων είναι *"Το ποσό των δανείων του πιστωτικού ιδρύματος (καθώς και της μητρικής ή θυγατρικών του) προς νομικά ή φυσικά πρόσωπα (εξαιρουμένων των δανείων προς το προσωπικό), τα οποία κρίνεται από την Τράπεζα της Ελλάδος ότι διέθεσαν άμεσα ή εμμέσως το προϊόν των δανείων αυτών για την απόκτηση στοιχείων των ιδίων κεφαλαίων του δανειοδοτούντος πιστωτικού ιδρύματος ή και άλλων εταιρειών που ανήκουν στον όμιλο του εν λόγω πιστωτικού ιδρύματος, συνεκτιμωμένων σε αυτή την περίπτωση των όρων και διαδικασιών χορήγησης των εν λόγω δανείων"*.

Στο θέμα αυτό, το οποίο αναδείχθηκε στη διάρκεια των εξεταστικών επιτροπών αλλά και στο Υπόμνημα που κατέθεσε η Προανακριτική Επιτροπή στις Δικαστικές Αρχές, η επίσημη θέση της Διοίκησης της ΤΤΕ ήταν ότι οι Όμιλοι MIG και Marfin Bank δεν μπορούσαν να θεωρηθούν ως ενιαίος Όμιλος καθώς μετά την ολοκλήρωση της αύξησης κεφαλαίου της MIG στην οποία η Τράπεζα δεν συμμετείχε, το ποσοστό συμμετοχής της στο μετοχικό κεφάλαιο της Marfin Investment Group A.E. μειώθηκε από τον Ιούλιο 2007 από 97% σε 6,45%. Επίσης σύμφωνα με την άποψη της ΤΤΕ δεν προέκυπταν οι προϋποθέσεις που θέτει το άρθρο 42^ε του Ν2190/1920 «Περί Ανωνύμων Εταιρειών» αναφορικά με τις **συνδεδεμένες εταιρείες μέσω σχέσης μητρικής προς θυγατρική ή μέσω άσκησης Κυριαρχικής επιρροής ή ενιαίας διεύθυνσης.**

Αξίζει βέβαια να σημειωθεί ότι κατά την περίοδο στην οποία εγκρίθηκαν και εκταμιεύθηκαν τα δάνεια αυτά, τόσο η MIG (τότε επονομαζόμενη ως Marfin Financial Group) όσο και η Marfin Egnatia Bank (όπως μετονομάστηκε το σχήμα που δημιουργήθηκε από τη συγχώνευση των τριών τραπεζών Λαϊκή-Εγνατία-Marfin), αποτελούσαν **θυγατρικές σχεδόν κατά 100%** της Marfin Popular Bank (όπως μετονομάστηκε ο Όμιλος της Λαϊκής

Τράπεζας στη Κύπρο), ενώ επίσης διοικούνταν από κοινή Διοίκηση με τον κ. Ανδρέα Βγενόπουλο να αποτελεί το Δ/ντα Σύμβουλο του Ομίλου της Λαϊκής αρχικά και τον Εκτελεστικό Αντιπρόεδρο της Marfin Popular Bank, ρόλο που διατήρησε μέχρι 04.11.2011 που ανακοίνωσε την παραίτησή του από το Δ.Σ. της Τράπεζας.

Η ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ

Ενώ λοιπόν προέκυπταν τα ανωτέρω σοβαρότατα ζητήματα που εγκυμονούσαν κινδύνους για τους καταθέτες και μετόχους, η Τράπεζα Marfin Egnatia Bank στις 15/05/2009 μέσω επίσημης εταιρικής ανακοίνωσης, ενημέρωσε το επενδυτικό κοινό για την απόφαση συγχώνευσης με την Marfin Popular Bank με απορροφώσα την Marfin Egnatia Bank και μεταφορά της έδρας στην Ελλάδα.

Όμως στις 15/09/2009 και ενώ είχαν προηγηθεί διευκρινιστικές απαντήσεις σε ερώτημα της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, το οποίο βεβαίως δεν γνωστοποιήθηκε, ανακοινώθηκε πλήρη αντιστροφή της εταιρικής μορφής συγχώνευσης με απορροφώσα πλέον εταιρεία την Marfin Popular Bank και μεταφορά της έδρας στη Κύπρο. Η διαδικασία διασυνοριακής συγχώνευσης ολοκληρώθηκε στις 23/12/2010 κατόπιν απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας.

Είναι προφανές ότι η απόφαση αυτή περί μεταφοράς της εταιρικής έδρας στη Κύπρο μετέφερε ταυτόχρονα τις υποχρεώσεις εποπτείας και ελέγχου βιωσιμότητας στη Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου απαλλάσσοντας την Ελληνική εποπτική αρχή από οποιαδήποτε σχετική αρμοδιότητα. Αντίστοιχα η υποχρέωση εγγύησης καταθέσεων δεν αφορούσε πλέον το ελληνικό ταμείο εγγύησης καταθέσεων (ΤΕΚΕ) αλλά το αντίστοιχο Κυπριακό, ενώ επίσης δεν υπήρχε η δυνατότητα πρόσβασης στα κεφάλαια του ΤΧΣ που προορίζονταν για την ανακεφαλαιοποίηση των Ελληνικών Τραπεζών.

Οι συνέπειες της απόφασης αυτής είναι γνωστές και οδυνηρές για την Κύπρο, με τη Λαϊκή Τράπεζα να έχει ήδη οδηγηθεί σε κατάρρευση και εκκαθάριση και την Κυπριακή οικονομία ακόμα να κλυδωνίζεται κατόπιν των αποφάσεων που ελήφθησαν στα τέλη Μαρτίου σε επίπεδο των ευρωπαϊών ηγετών και της Κυπριακής Κυβέρνησης.

Προκύπτουν σαφώς εύλογα ερωτήματα, όπως γιατί η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου και ο τότε Διοικητής αποδέχθηκε και ενέκρινε την μετατροπή της Marfin Egnatias από θυγατρική εταιρεία σε παράρτημα της «Marfin Λαϊκή», όταν **γνώριζε επακριβώς** την κακή κατάσταση του δανειακού χαρτοφυλακίου στην Ελλάδα και την ανεπάρκεια κεφαλαίων και προβλέψεων. Προκύπτει επίσης το ερώτημα για ποιο λόγο κατά τη διάρκεια του 2010 που εξελισσόταν η διαδικασία της διασυνοριακής συγχώνευσης, αλλά η Marfin Egnatia παρέμενε Ελληνική, σχηματίστηκαν προβλέψεις απομείωσης για το χαρτοφυλάκιο δανείων μόνο €266 εκατ., ενώ αμέσως μετά την ολοκλήρωση της μεταφοράς της έδρας στη Κύπρο η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου ζήτησε προβλέψεις ύψους €1,150 εκατ. και ενίσχυση των κεφαλαίων της Marfin Popular κατά €2,1 δις. Προκύπτει τέλος το ερώτημα για ποιο λόγο δεν ενημερώθηκε η Κυπριακή Βουλή για τους πιθανούς κινδύνους που εγκυμονούσε η απορρόφηση της Ελληνικής θυγατρικής και για τις απαιτούμενες ενέργειες προς εξασφάλιση των κεφαλαίων των μετόχων και καταθετών.

Όλα αυτά που καταθέτω μέσω του Υπομνήματος, είχαν παρατεθεί στα σχετικά πορίσματα που συνέταξαν οι συναρμόδιες αρχές Ελλάδος και Κύπρου βάσει του πρωτοκόλλου συνεργασίας τους και είχαν δημοσιοποιηθεί σε πλήθος άρθρων και ρεπορτάζ στα Ελληνικά, Κυπριακά αλλά και διεθνή ΜΜΕ με χαρακτηριστικότερο αυτό του πρακτορείου Reuters τον Ιούνιο 2012 με τίτλο «*Πως μια Ελληνική Τράπεζα μόλυνε την Κύπρο*». Στο συγκεκριμένο δημοσίευμα αναφερόταν ότι είχε διεξαχθεί κοινός έλεγχος της ΤΤΕ και της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου στη Marfin-Egnatia, το Μάρτιο του 2009 και ότι το σχετικό πόρισμα ελέγχου ανέφερε ότι η τράπεζα ανέλαβε ρίσκα, "το επίπεδο των οποίων αλλά και η φύση τους προκαλούν ανησυχία στις εποπτικές αρχές αναφορικά με την ορθή και επαρκή διαχείρισή τους".